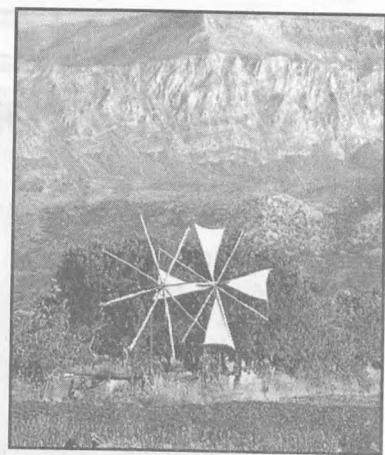

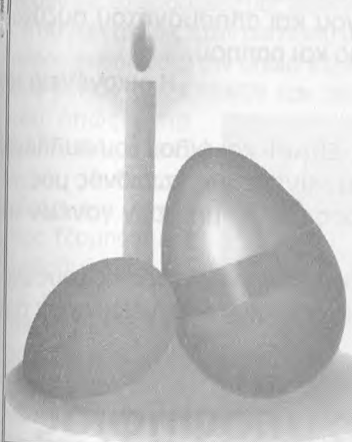
ΣΠΑΘΙ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΖΕΡΜΙΑΔΙΑΝΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ «Ο ΚΡΟΝΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ: ΓΡΑΒΙΑΣ 122 Τ.Κ. 16451 ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ • ΤΗΛ. 9934829 • ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 25 • ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1999

Ο Σύλλογος
Τζερμιαδιανών
Αττικής εύχεται
σε όλους
Καλό Πάσχα.

Η εορτή του Συλλόγου μας

Σας υπενθυμίζουμε την εορτή του Συλλόγου μας, που θα γίνει φέτος στις 30 Μαΐου, ημέρα της Πεντηκοστής. Όπως είναι γνωστό, τότε γιορτάζει η πολιούχος του χωριού μας Αγία Τριάς την εορτή της οποίας υιοθέτησε ο Σύλλογος και κάνει κάθε χρόνο αρτοκλασίαν.

Σας καλούμε, λοιπόν, όλους να λάβετε μέρος. Θα εορτάσουμε και φέτος εις την Ιερά Μονή Πεντέλης, όπως και πέρυσι. Μετά τη θεία Λειτουργία ο Σύλλογος θα προσφέρει καφέ και αναψυκτικά εις το παρακείμενο γνωστό μας κέντρο «Τέλλης», όπου όσοι επιθυμούν μπορούν μετά να γευματίσουν.

Θα έχουμε την ευκαιρία να συναντηθούμε ξανά, να τα πούμε, να θυμηθούμε τον τόπο μας. Να είστε όλοι εκεί.

Ιερά Μονή Πεντέλης, 30 Μαΐου 1999, ώρα 9 πρωινή.

Ο δημοδιδάσκαλος Μιχαήλ Γ. Μαρκουλάκης

Το «Σπαθί» δημοσιοποιεί έκθεσιν υπό την επωνυμίαν «Σχολείον Αγίου Κωνσταντίνου» του εκ Τζερμιάδων διδασκάλου Μιχαήλ Γ. Μαρκουλάκη, που μας έστειλε ο διευθυντής του Δημοτικού Σχολείου Τζερμιάδων, κ. Γεώργιος Παπαμανωλάκης.

Η έκθεσις ανευρέθη εις το αρχείον του Δημοτικού Σχολείου εις το οποίο ο αείμνηστος διδάσκαλος υπηρέτησε ως διευθυντής. Αποτελείται από δύο κείμενα το πρώτον Σχολείον Αγίου Κωνσταντίνου και το δεύτερον Παιδαγωγική κίνησις του σχολείου Αγίου Κων/νου Λασιθίου, τα οποία σχεδόν είναι πανομοιότυπα. Το Β είναι περίληψις και συμπλήρωμα του Α τμήματος.

Εκ της μελέτης των δύο κειμένων εσχηματίσαμε την αντίληψιν ότι ο αείμνηστος διδάσκαλος επιθυμούσε τη δημοσιοποίησιν της εκθέσεως που αποτελεί τρόπον τινά αυτοβιογραφίαν, γι' αυτό την έγραψε εις διπλούν ούτως ώστε επί απωλείας του ενός κειμένου να παραμείνει το δεύτερον και έτσι να γίνει γνωστόν.

Σήμερα, 40 περίπου χρόνια από το θάνατό του, αι συγκυρίαί ευστοχίσθησαν και η επιθυμία του πραγματοποιείται. Σας συνιστώ να διαβάσετε με προσοχήν το κείμενον αυτό για να γνωρίσετε τη χαριώδη ψυχή και την αδάμαστη θέληση και την προσπάθεια των ανθρώπων αυτών που εθεμελίωσαν και εδημιούργησαν τη σύγχρονη Ελλάδα και εταπείνωσαν και συνέτριψαν το Ντοβλέτι και όχι μόνον.

Να γνωρίσετε σημαντικά στοιχεία της ιστορίας του τόπου μας, τα οποία παραθέτει ο αείμνηστος διδάσκαλος και, κυρίως, να αποκτήσετε αυθεντική γνώσιν από το 1870 περίπου μέχρι των ημερών της παιδείας του τόπου μας, καθώς και στοιχεία της λειτουργίας του Κρυφού Σχολείου.

Συνέχεια στις σελίδες 4-5

Η πίτα του Συλλόγου

Στις 7.3.99 επραγματοποιήθηκε εις την αίθουσαν Etal Club η προγραμματισθείσα συγκέντρωσις των μελών του «ΚΡΟΝΟΥ» όπου παρουσία περίπου 100 μελών έγινε η κοπή της πίτας του Συλλόγου και εν συνεχεία εις σεμνήν τελετήν απενεμήθη υπό του Δ.Σ. του ΚΡΟΝΟΥ δια του Προέδρου του κ. Εμμ. Ν. Σπανάκη ο έπαινος μετά του επικρύσου μεταλλίου του Συλλόγου εις τον συμπατριώτην μας πνευματικόν άνθρωπον Ι. Μ. Καραβαλάκην δια το πνευματικό του έργο και την ανιδιοτελή προσφοράν του εις τον τόπον μας. Προηγήθηκε σύντομος ομιλία του Προέδρου και παρουσιάσις του βραβευθέντος.

Συνέχεια στη σελ. 3

Από την κοπή της πίτας του Συλλόγου μας. Γενική άποψη.

ΠΑΣΧΑ ΑΓΙΟΝ, ΠΑΣΧΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Θεέ μου, τι ωραία βέση, τι ωραία γιορτή! Γιορτή ανακούφισης, γιορτή ελπίδας, γιορτή χαράς που πλημμυρίζει τις ψυχές όλων των Χριστιανών και για δύο Αγίες εβδομάδες τουλάχιστον, ξεχνάς τα ταπεινά προβλήματα της πρόσκαιρης αυτής ζωής και αισθάνεσαι μια ανάταση προς τους ουρανούς όπου υπάρχει η αιώνια γαλήνη δίπλα στον Κύριο.

Ανάστασι! Πασχαλιά! Μέσα στην ωραιότερη εποχή του έτους που όλα ανασταίνονται μέσα στη φύση ανασταίνεται και ο Χριστός μας. Αλήθεια όλα ανασταίνονται. Βγάζουν ανθούς και φυλλοθάρρακια τα δέντρα. Απλώνεται ο καταπράσινος τάπητας και κάνει όλη τη γυμνή γη να μοιάζει με ακριβό σαβόνι.

Τρέχουν τα ποταμάκια με το πεντακάθαρο νεράκι τους να μουρμουρίζουν σαν τραγουδάκι χαρούμενο καθώς κυλά ανάμεσα από ανθισμένους θάμνους και καταπράσινη κλήνη. Ανοιξη - Πασχαλιά. Ησυχάζουν τα αργιμένα κύμματα και λήμπει ο θαλάσσιος καθρέπτης.

Σκορπάνε τα βαριά σύννεφα και στον καταγάλανο ουρανό λήμπει και φωτίζει ο χρυσός ήλιος.

Αυτά όλα ύστερα από το βαρύ χειμώνα με τις μπόρες, τα χιόνια, τις παγωνιές, τη μαυρίλα και τους παγωμένους βορειάδες. Ανάσταση λοιπόν στη φύση. Μα την ίδια ακριβώς πορεία ακολουθεί και η Ανάσταση του κυρίου μας.

Η Μεγάλη Εβδομάδα μοιάζει με το φοβερό χειμώνα. Είναι η εβδομάδα των παθών. Κάθε νύκτα οι Χριστιανοί γεμίζουν τις εκκλησίες. Ο Χριστός στα Δικαστήρια, στα μαρτύρια, στο χλευασμό στο μυστικό δείπνο, στην τελευταία προσευχή του στο Δάσος των Ελαιών την «προδοσία τρις» ακόμη και από τον καλύτερο μαθητή του τον Πέτρο, το φιλή προδοσίας του Ιούδα και τόσα άλλα αβάσταχτα μαρτύρια και φθάνει η Μεγάλη Παρασκευή. Μεγάλη μέρα. Γεμάτη πόνο και αβάσταχτη θλίψη για κάθε χριστιανό. Ο Χριστός σηκώνοντας ένα ασήκωτο βαρύ σταυρό ανεβαίνει το Γολγοθά. Φτάνει στον τόπο του φρικτού μαρτυρίου, στον κρα-

νίου τόπο. Σταυρώνεται ανάμεσα σε δύο ησυχές. Ποιος; Ο Κύριος, ο Υιός του Θεού, ο Σωτήρας μας, που τα τραβάει όλα αυτά για να μας σώσει από το προπατορικό αμάρτημα. Ακάνθινο στεφάνι στο Άγιο Κεφάλι. Βαρεία καρφιά στα Άγια χέρια και πόδια.

Χριστέ μου, πόσο πονώ όταν σε βλέπω έτσι στα ει-κονίσματα! Και κάτω από το σταυρό η Αγία Μητέρα να βέηπει το σπλάχνο της και να υπομένει να θρηνεί μαυροντυμένη. Ακολουθεί χορή και όξος «Θεέ μου, Θεέ μου γιατί με εγκατέλειψες;». Ήταν θεάνθρωπος και εκείνη τη στιγμή μίλησε η ανθρώπινη φύση. Ξεψυχάει. Πέθανε. Σταυρικός θάνατος. Τον τοποθετούμε τυλιγμένο σε μεταξωτό σάβανο μέσα στον επιτάφιο που είναι στολισμένος με πάμπολλα μυρωδάτα λουλούδια ανάμεσα σε ροδοπέταλα. Όλοι οι χριστιανοί θα περάσουν κατασυγκινημένοι να προσκυνήσουν το ιερό σώμα.

Χιλιάδες κεριά ανάβονται και οι προσευχές είναι ατέλειωτες. Τη Μ. Πέμπτη ακούμε τα 12 Ευαγγέλια και τη Μ. Παρασκευή ενώ ο Χριστός μας είναι στον τάφο του χορωδίες ψάλλουν τα εγκώμια. Θείες στιγμές γεμάτες συγκινήσεις και ανάταση. Όλη αυτή τη μέρα οι καμπάνες κτυπούν θλιμμένα, μελαγχολικά, πένθιμα.

Ο Θεός της αγάπης με άπιστους δικαστές με ψευδο-μάρτυρες με αδικαιολόγητο μίσος εδέχθη από τους ανθρώπους που ήρθε να σώσει όλα αυτά τα μαρτύρια και το φρικτό θάνατο. Ναι, αλλά τώρα ακολουθεί το μέγα θαύμα. Σε τρεις μέρες ανασταίνεται. Ετσι έπρεπε να γίνει κατά τας γραφάς. Μεγάλο Σάββατο. Μεσάνυχτα. Ο Χριστός ανασταίνεται και ανεβαίνει στους Ουρανούς. Ασπροντυμένος παρουσιάζεται στους μαθητές του και τους αποχαιρετά. Τους λέει να σκορπίσουν σ' όλο τον κόσμο και να διδάξουν τον Θείο λόγο. Τώρα, έχουμε ανάσταση! Ανάστασι! Ο Χριστός αναστήθηκε και ανέβηκε στους ουρανούς «θανάτω θάνατον πατήσας».

Συνέχεια στη σελ. 2

Η στήλη του ταμιά

Σπανάκης Εμμ. Κ.	10.000
Χαλκιαδάκη Μακρή Πόπη	10.000
Ιαβράκη Μαρία	5.000
Μιχελάκης Ι. Γεώργιος	10.000
Σχιζάκης Τ. Γεώργιος	50.000
Πλεύρης Κ. Εμμαν.	50.000
Πλεύρης Κ. Γεώργιος	15.000
Πλεύρη Κ. Μαρίκα	50.000
Αθιγιάκη Ανυφαντάκη Μαρίκα	20.000
Χαμηλάκη Ιωάννα	10.000
Σπανάκης Ν. Γεώργιος	5.000
Σπανάκης Ι. Νικόλαος	10.000
Ανδριάνης Μ. Γεώργιος	5.000
Σεργάκη - Βογιάκη Αργυρώ	5.000
Πυθαρούλης Γ. Εμμαν.	5.000
Πηλάκης Ε. Ζαχαρίας	5.000
Ανυφαντάκης Δ. Κων/νος	20.000
Καζάνης Δημήτριος	5.000
Στεφανάκη Ανυφαντάκη Φρίντα	30.000
Χριστοφίλου Ανυφαντάκη Εύα	20.000
Καθιγέρου Στρατή Μαρία	5.000
Στρατής Χ. Εμμαν.	10.000
Κουνενός Ιωάννης Βουλευτής	5.000
Γραμματικάκη Αιμ. Μαίρη	5.000
Κανδυλάκη Μαρία	5.000
Θεοδωράκης Ν. Εμμαν.	5.000
Χαραλαμπίκης Γ. Εμμαν.	10.000
Παπαδάκης Ε. Τιμοθ.	5.000
Παπαδάκη Ερωφύλη	5.000

Η Ρεύκη

Μπροστά από την πόρτα μου
στ' απέναντι μπαλκόνι,
μια Ρεύκη γιγαντώσμη
τα κλώνια της απλώνει.

Μα τώρα στα κλώνια της
που πάνε προς τα ύψη,
δεν έχει διόλου φύλλωμα
και τον τρελλό να κρύψει.

Τον βλέπω σαν τον χάροντα
π' απλώνει τα φτερά του,
για να αρπάξει με ορμή
όλα τα θύματά του.

Γιατί ο χειμώνας μαύρισε
τις όμορφες πηλιές του
και μόνο λίγιοι υπάλληλοι
φυλάν τις κορυφές του.

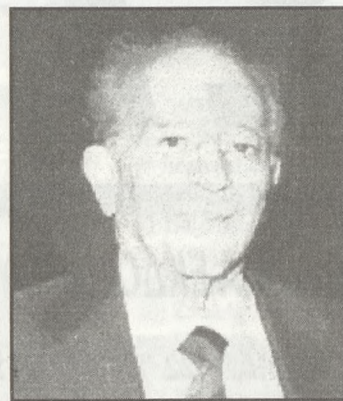
Μα ο χειμώνας σαν εποχή
σιγά - σιγά πηγαίνει
και η άνοιξη στη θέση του
όλα τα ομορφαίνει.

Τη Ρεύκα την πανύψηλη
με φύλλα θα στολίσει
και το βουνό που δεν τρελλό,
από μένα θε να κρύψει.

Κι έτσι θα φύγει ο βραχνάς
που την καρδιά πηλακώνει,
όσο το βουνό το σκέπαζε
η μαυρίδα και το χιόνι.

Π. Παπαδάκη

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΜΜ. ΠΛΕΥΡΗΣ

Ο αείμνηστος
συμβολαιογράφος Τζεργιάδων
Κων/νος Ε. Πλεύρης

Η οικογένεια του αείμνηστου συμβολαιογράφου Τζεργιάδων - Αθηνών Κων/νου Εμμ. Πλεύρη κατέθεσεν εις μνήμην του δι' ενίσχυσιν της εφημερίδος του συλλόγου μας «ΣΠΑΘΙ» η σύζυγος του κ. Μαρίκα Πλεύρη 50.000, ο υιός του Μαιευτήρ - Γυναικολόγος Εμμ. Κ. Πλεύρης 50.000, ο υιός του Μηχανολόγος μηχανικός Γεωργ. Κ. Πλεύρης 50.000, ο γαμπρός του Παθολόγος ιατρός Κων/νος Δ. Ανυφαντάκης 30.000 και ευχαριστεί θερμά όλη τους με οιοδήποτε τρόπον συμμετείχαν εις το βαρύ πένθος δια τον θάνατον του αγαπημένου και αθησμονήτου συζύγου, πατέρα και παππού.

Η οικογένειά του

Ο αναγνώστης της εφημερίδας μας «ΣΠΑΘΙ» και φίλος του συλλόγου ΚΡΟΝΟΣ Γεώργιος Τίτου Σχιζάκης αυτοκινητιστής, χωριανός μας, κατέθεσεν δι' ενίσχυσιν της εφημερίδος εις μνήμην των γονέων του δραχμάς 50.000.

Το Δ.Σ. του συλλόγου εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες εις τους ανωτέρω δωρητάς και εις όλη τους εκείνους που με την συνεισφοράν τους κρατούν εις την ζωήν το «ΣΠΑΘΙ».

Ο Λ. Κατερίνης υποψήφιος για την Ε.Ε. της Παγκρητίου με τον συνδυασμό «Παγκρήτια Αναγέννηση» του Κ. Ξυλούρη

Ο κ. Κατερίνης Λεωνίδας αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Νεαπόλεως Κρήτης. Το 1949 μπήκε στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων και το 1952 εξήλθε ως ανθ/γός Στρατού Ήφρας. Περιοδικά δίδαξε σαν καθηγητής σε διάφορες στρατιωτικές σχολές κατωτέρων και ανωτέρων αξιωματικών.

Είναι πτυχιούχος Οικονομικών Επιστημών και Διπλωματούχος Στατιστικής. Σπούδασε Νομική στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Το 1967 αποστρατεύτηκε από τη δικτατορία αθλή μετά τη λήξη της αποκαταστάθηκε βαθμολογικά αθλή δεν επανήλθε στο στράτευμα με αίτησή του. Μετά από εξετάσεις προσλήφθηκε στη ΔΕΗ ως Οικονομολόγος Στατιστικός όπου και εργάστηκε ως ανώτατο στέλεχος της επιχείρησης. Επί σειρά ετών ήταν στο επιτελείο της Γενικής Διευθύνσεως Οικονομικού ως επίκουρος Γενικού Διευθυντού Οικονομικού.

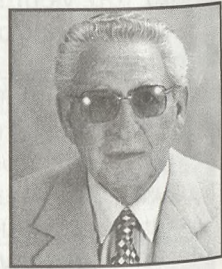
Κατά την πολιτική του πλείον ζωή υπήρξε πρόεδρος της 5ης Επιτροπής Εφέσεως ΙΚΑ, Πρόεδρος του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων της Χώρας, Πρόεδρος του Συλλόγου Λασιθιωτών Ο ΔΙΚΤΑΙΟΣ και εκδότης της εφημερίδας ΔΙΚΤΗ.

Είναι μέλος του Επιστημονικού Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος, Μέλος της Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών, Μέλος του Οικονομικού Συμβουλίου του Εκκλησιαστικού Ιδρύματος Προστασίας Απόρων Κορασίδων (ΕΙΠΑΚ), Αντιπρόεδρος του Πνευματικού Ιδρύματος ΚΡΗΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ και μέλος τοπικών και διεθνών συλλόγων.

Γνωρίζει την Αγγλική γλώσσα και έχει τιμηθεί με το Χρυσό Σταυρό του Τάγματος του Φοίνικος, με το μετάλλιο Στρατιωτικής Αξίας και με άλλα παράσημα εσωτερικού και εξωτερικού. Ανεκνήρυχθη Μέγας Ευεργέτης της Κρητικής Εστίας και του Γηροκομείου Λασιθίου και ευεργέτης σε ναούς, σχολεία, κοινότητες κ.ά.

Εχει καθιερώσει για όλη του τη ζωή το βραβείο ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΤΕΡΙΝΗ στην πρώτη φοιτήτρια ή φοιτητή της Κρητικής Εστίας και της πρώτης σε μόρια εισερχόμενης σε ΑΕΙ ή ΤΕΙ από την επαρχία Λασιθίου με ανάλογα χρηματικά ποσά.

Αγωνίζεται για το Συγκρητισμό και η μεγάλη του αγάπη είναι η ΚΡΗΤΗ.

ΠΑΣΧΑ ΑΓΙΟΝ, ΠΑΣΧΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Συνέχεια από τη σελ. 1

Νίκησε το θάνατο. Το σκηνικό αλλιάζει εντελώς. Οι μαύρες κορδέλες και η μαύρη πύλη φεύγουν και στη θέση τους μπαίνουν άληδες από άσπρο λευκό ύφασμα. Οι καρμπάνες τώρα κτυπούν χαρμόσυνα. Όλοι ανταλλιάσσουν ευχές εγκάρδιες και ο χαιρετισμός για 40 μέρες είναι: Χριστός Ανέστη - Αληθώς Ανέστη.

Όλη αυτή η θεία ιστορία μοιάζει με τη ζωή των περισσότερων ανθρώπων. Μπορούμε να πέρνομε κουράγιο και υπομονή για τα όσα τραβάμε καθημερινά σε τούτη τη ζωή, που τις περισσότερες φορές είναι σκληρή, κουραστική και άχαρη. Να θυμόμαστε τα μαρτύρια του Κυρίου μας που όχι μόνο δεν έφταιξε αλή και έσωσε τον κόσμο. Και όμως: «Αντί του μάνα χολή αντί του ύδατος όξος». Έτσι πολλές φορές και οι απλοί

καλοί άνθρωποι παθαίνουν πολλή από τους κακούς. Τότε να θυμούνται τα του Χριστού πάθη και να περιμένουν και καλύτερες μέρες δηλαδή τη δική τους ανάσταση. Όλοι ανεβαίνουμε κάποτε ένα γολγοθά, όλοι

μας πονάμε κάποτε από κάτι άδικα καρφιά αλή πρέπει να έχομε κουράγιο και να κάνομε υπομονή.

Μετά το χειμώνα η άνοιξη μετά τον σταυρό η Ανάσταση. Μετά τη σταύρωση και το καρφί

υπάρχει για όλους μας μια λαμπρή.

Γι' αυτό οι Χριστιανοί όλοι του κόσμου τσουγκρίζετε και φέτος τα κόκκινα αυγά, σουβλίζετε και φάτε χαρούμενοι το αρνί σας. Τηρήσετε πιστά όλα τα ωραία Ελληνικά Χριστιανικά Πάσχα είναι το πιο όμορφο, κατανυκτικό και λαμπρά εορταστικό σ' όλο τον κόσμο. Γι' αυτό ζεται πάντα με μεγάλη λαμπρότητα.

Και φέτος, ξεχάστε όλα σας τα προβλήματα, προσωπικά, οικογενειακά, εθνικά και παγκόσμια.

Χορέψτε, γληντήστε, τραγουδήστε και μην ξεχνάτε ότι στη ζωή ευτυχώς υπάρχει και η λαμπρή. Όχι μόνο γολγοθάδες και σταυροί. Ανάψτε τις άσπρες σας λαμπάδες και πείτε Χρόνια Πολλά σ' όλο τον κόσμο. Χριστός Ανέστη!

ΜΑΡΙΑ ΙΑΤΡΑΚΗ

Καθηγήτρια Αγγλικής

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟΝ

Κτηνιατρικά Φάρμακα

ΛΕΩΦ. ΙΚΑΡΟΥ 7

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

Τηλ. Ιατρού: 081-224611 - 094/886086

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΣΠΑΘΙ"

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΖΕΡΜΙΑΔΙΑΝΩΝ "Ο ΚΡΟΝΟΣ"

ΓΡΑΦΕΙΑ: Γραβιάς 122 Αργυρούπολη Τηλ. 9934829

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΜΜ. ΣΠΑΝΑΚΗΣ

Γραβιάς 122, Αργυρούπολη Τηλ. 9934829 FAX 9932950

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ν. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ε. Γιάνναρη 5 11853, Κ. Πετράλωνα Αθήνα

Τηλ. 3468268 Fax: 3467155

Ο δημοδιδάσκαλος Μιχαήλ Γ. Μαρκουλάκης

Συνέχεια από τη σελ. 1

Εκ της μελέτης του Β μέρους σ' εμένα τουλάχιστον υπέπεσαν εις την αντίληψιν μία υποφώσκουσα προσπάθεια αγιοποίησης του εαυτού του, αφού δεν υπάρχει ουδέ ελάχιστον τμήμα της ζωής του αδιευκρίνιστον, ουδεμία σκιά, η παραμικρή κηλίς παρά μόνον πράξεις εθνικαί, χριστιανικαί και πράξεις που αναδεικνύουν έναν άνθρωπον αφοσιωμένον εις την εργασίαν και το καθήκον με έργα μεγάλα.

Παρά ταύτα, εγώ πιστεύω βαθειά ότι όλα τα στοιχεία που παραθέτει για τη ζωή του είναι πέρα για πέρα αληθινά και ότι δεν υπάρχει ίχνος υπερβολής.

Τον διδάσκαλον Μαρκουλάκην εγνώριζα πολύ καλά. Δεν είχα την τύχη να μου κάμει μάθημα. Ήξερα όμως ότι ήταν ένας πολυκάλλος, αυστηρός και αδέκαστος δάσκαλος. Είχε τη δύναμιν, την ικανότητα και την τέχνην να σημειώνει και να θυαίνει και τον πλέον ακατέργαστον λήγον, αυτόν που ήμε τσούρην, και στις αρχές του αιώνα λόγω του μακραίωνος σκότους, του ερέβους της Τουρκικής δουλείας το πνεύμα των ανθρώπων είχαν σκληρυνθή και η εκπαίδευσίς των ήτο πολύ δύσκολον έργον. Ο διδάσκαλος Μαρκουλάκης δεν εύρισκε εμπόδια εις το έργον του. Εχρησιμοποιεί ως εκπαιδευτικόν μέσον συχνά και την σωματική τιμωρίαν και δεν εβαρέθηκε ποτέ αλλή με επιμονήν, υπομονήν και καρτερίαν εκύλυε τον Σισύφειον λήγον όπως γράφει.

Ενθυμούμαι λοιπόν ένα υψηλόν ευτυχήν με ολίγον εξωφθαλμόν και με σπινθηροβόλον βλέμμα, ανήσυχον γέροντα, ο οποίος διέσχιζε με μίαν βακτηρίαν το «ταρσί» την αγοράν.

Ο αείμνηστος πατέρας μου διηγήρεται και την 10ετίαν του '30 εις την αγοράν του χωριού κατάστημα με είδη γενικού εμποδίου.

Το φθινόπωρον του 1936 άνοιξε επί τέλους μετά από προσπάθειες πολλών ετών ο αμαξωτός δρόμος Αγίου Νικολάου Τζερμιάδων και ήλθαν τα πρώτα αυτοκίνητα.

Ενθυμούμαι ζωηρά την ημέραν εκείνην όλα τα παιδιά αλλή και οι μεγάλοι είχαμε γιορτή στην αγορά του χωριού. Εκτοτε εδρομοιογήθηκε ένα παμπάλαιο λεωφορείο βαμμένο με πινέλο και με πολύ ζωηρά χρώματα, που μετέφερε τους ολιγοστούς επιβάτας και τον ταχυδρομικόν σάκκον, την πόστα όπως ελέγετο. Όταν εδραϊώθηκε και εμρονιμοποιήθηκε αυτή η επικοινωνία ο πατέρας μου έφερε και Αθηναϊκές εφημερίδες στο χωριό και προσέθεσε εις την επιγραφήν του καταστήματός του «Νικόλαος Εμμ. Σπανάκης Γενικόν Εμπό-

ριον και Πρακτορείον Εφημερίδων».

Κάθε βράδυ λοιπόν με την άφιξιν του λεωφορείου ήρχετο και το δέμα των εφημερίδων, που πολλές φορές το παρελάμβανα από τον βοηθόν. Το άνοιγα στο μαγαζί, έχωνα τη μύτη μου μέσα στο καινούργιο χαρτί γιατί μου άρεσε πολύ η ευάρεστη μυρουδιά του φρέσκου χαρτιού και της μελάνης.

Θυμούμαι τα ονόματα των εφημερίδων αυτών των οποίων τους τίτλους εσυλάβιζα με επιμονήν και προσοχήν μόνος και σιγά - σιγά άρχισα να έχω μίαν αμυδράν γνώσιν των γεγονότων. Οι εφημερίδες της εποχής ήσαν: Τα Αθηναϊκά Νέα, το Ελεύθερον Βήμα, ο Ελεύθερος Άνθρωπος, η Εστία, η Βραδυνή και η Ακρόπολις, οι ίδιες σχεδόν με τις σημερινές.

Η πρόοδος όμως στην συγκοινωνία και επικοινωνία είχε και ένα ανύποπτον θύμα. Τον έφιππον ταχυδρόμον που μετέφερε καθημερινώς ανεξαρτήτως εποχής τον ταχυδρομικόν σάκκον από το Τζερμιάδων εις τη νέα πόλιν και τα νησιά, την ίδια ημέραν, ο οποίος έχασε τη δουλειά του και έμεινε άνεργος.

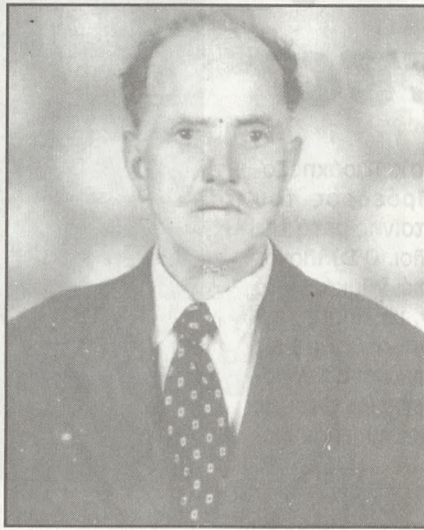
Αυτός ήταν ο αείμνηστος μπαρμπα Γιώργης ο Σκαρβαλογιώργης, ο οποίος βέβαια ουδέποτε εχρησιμοποίησε ίππον δια την μεταφορά του σάκκου αφού όπως ο ίδιος έλεγεν είχε τις εφτά δυνάμεις στους ώμους και στις πατούχες του.

Τον εσυναντούσα έκτοτε πολλές φορές στα στενά του Ανωφιδανού με ένα τσαπόνι στον ώμο να σύρη με μια βουρλιά μια ματζέτα και με ξεπετσωμένα στιβάνια να με ρωτά. Ήφερε μωρέ Μανωλή ο πατέρας σου στιβάνια. Ήφερε μπαρμπα Γιώργη.

Δεν ξέρω μωρέ Μανωλή πότε θα μου βοήσσει να πάω να αγοράσω ένα ζευγάρι. Σας βεβαιώνω λοιπόν ότι ο μπαρμπα Γιώργης ο ταχυδρόμος πέθανε χωρίς ποτέ να του βοήσσει να πάει να αγοράσει τα στιβάνια.

Αλλή εξεστράτιστα και τώρα πρέπει να ανεγυρίσω και να σας πω ότι ο συνταξιούχος πλέον διδάσκαλος Μ. Μαρκουλάκης ήταν φανατικός αναγνώστης των εφημερίδων.

Ήρχετο ανελλιπώς κάθε βράδυ εις το μαγαζί έπαιρνε μια εφημερίδα παραμέριζε όρθιος κοντά στην πόρτα, έβγαζε τα ομματούδρια

Ο δημοδιδάσκαλος
Μιχαήλ Γ. Μαρκουλάκης

του από το τσεπάκι και τα στέριωνε στα μάτια του. Κι αυτό διότι ο ένας βραχιόντας ήτανε σπασμένος, στην άκρη λοιπόν, ελείποντος του οπτικού είχε δέσει ένα μακρύ χρωματιστό κορδόνι, το οποίον περιέστρεφεν με μεγάλη ταχύτητα και φυσικότητα γύρω από το περίγυρον του ωτός του. Το θέαμα ήτανε αυτό χρήμα αστείου καθώς τον παρακολουθούσα διακριτικά. Εδιάβαζε την μίαν εφημερίδα κατόπιν της άλλης και όπως καταλαβαίνω τώρα επισκεπτόμην αφού ανέτρεχεν εις τας ολιγοστάς σελίδας των.

Τελευταίαν άφηνεν την Ακρόπολιν την οποίαν ηγόραζεν αντί μιας δραχμής. Εξετύλιζε τα γιαλιά του και έφευγε καληνυχτίζων δια να επανέλθω την επομένην.

Στο τέλος της ζωής του κατετράχετο υπό άγχους και υπέφερεν από βρογχικόν άσθμα εις μίαν κρίσιν του οποίου απεβίωσεν εις κληνικήν τινά του Ηρακλείου κατά τις αρχές της 10ετίας του '60. Την περίοδον αυτή ήμουν αγροτικός ιατρός στο χωριό αλλή δεν ενθυ-

μούμαι ποτέ να με απασχόλησε ως ιατρών έπίσης δεν έχω καμμίαν ανάμνησιν της κηδείας του.

Η έκθεσις του είναι γραμμένη εις ωραία καθαρεύουσα γλώσσαν. Ο Μαρκουλάκης εγνώριζε πολύ καλά Ελληνικά, αλλή εδακτυλογραφήθη σε εφθαρμένην μηχανήν και η δακτυλογράφος είχε κάμει αρκετά σφάλματα και συντακτικά μερικά των οποίων έχει διορθώσει εις το πρωτότυπον. Μάλλον έχει δακτυλογραφηθεί εις το Ηράκλειον, αφού στο χωριό τότε δεν υπήρχε γραφομηχανή, όπου ασκούσε το επάγγελμά του Δικηγόρου ο υιός του Γεώργιος Μ. Μαρκουλάκης.

Η ανάγνωσις του πρωτοτύπου ήταν δύσκολος αφού υπάρχει και η φθορά του χρόνου και η αντιγραφή της από τας δακτυλογράφους του τυπογραφείου ήταν αδύνατος.

Γι' αυτό την αντέγραψα με προσοχήν, την αποκρυπτογράφησα και δεν σας αποκρύπτω ότι εσυγκινήθηκα και μερικές φορές εδάκρυσα καθώς μπροστά μου εξετιλήσσετο η ταινία της ζωής του ανθρώπου αυτού και διερωτήθηκα όπως και σεις πιστεύω, εάν σήμερα υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι.

Εγώ πιστεύω ότι υπάρχουν και είναι πολλοί. Βρίσκονται δίπλα μας. Κυκλοφορούν ανάμεσά μας σιωπηλοί με σφιγμένα τα χείλη, οργισμένοι και περιμένουν.

Εμμ. Νικ. Σπανάκης
Παιδιάτρος

Αξιότιμε κ. Δντή

Σας στέλνω σε φωτοαντίγραφο, έκθεση του αειμνήστου δασκάλου Μιχαήλ Μαρκουλάκη, με θέμα «Σχολείον Αγίου Κων/νου». Η προσαρτημένη έκθεση, είναι ένα ιστορικό ντοκουμέντο, μεγάλης σημασίας τόσο για την ιστορία της εκπαίδευσης στο Οροπέδιο Λασιθίου, όσον και για την τοπική ιστορία του Οροπεδίου Λασιθίου.

Η εν λόγω έκθεση ανευρέθη στο αρχείο του Δημοτικού Σχολείου, σε άσχημη κατάσταση, αντίγραφο της έχει δοθεί στην εγγονή του αειμνήστου δασκάλου κ. Χρύσα Δαμιανάκη, εστάλη δε και στον κ. Παναγιωτάκη Γεώργιο, με την παράκληση να ψάξει στο ιστορικό αρχείο του Τουρκικού τμήματος της Βικηλαίας Βιβλιοθήκης, για την ανεύρεση του «Καταστίχου - Ιστορικού κτάνι» που αναφέρει ο Μιχαήλ Μαρκουλάκης.

Σε μερικά σημεία της έκθεσης ο Μιχ. Μαρκουλάκης είχε διορθώσεις, συμπληρώσεις ή επεξηγήσεις με χρωματιστό κόκκινο μολύβι. Λόγω της πολυκαιρίας και του ξεθωριάσματος είναι σήμερα αδύνατο να καταλάβετε τις γράφει. Σε όσα σημεία μπόρεσα, συμπλήρωσα με στυλό τα γραφόμενά του. Φαίνεται εζ' άλλου τούτο στη φωτοτυπία.

Θα παρακαλούσα το ντοκουμέντο αυτό να δημοσιευτεί στην έγκριτη εφημερίδα σας, αφ' ενός για τη διάσωσή του, αλλή και για να γίνει ευρύτερα γνωστό.

Ευχής έργο επίσης θα ήταν, αν για όλα τα ονόματα των διάσημων Λασιθιωτών που αναφέρονται στην έκθεση, γινόταν μια έρευνα από όποιον που μπορούν να πράξουν τούτο, να μαζευτούν στοιχεία για τη ζωή και το έργο τους και να δημοσιευτούν στην εφημερίδα και να εκδοθεί ένα βιβλίο για την γνώση της ιστορίας του τόπου μας, για παραδειγματισμό των νεωτέρων και για απόδοση τιμής στους άνδρες αυτούς, σύμφωνα και με τα λόγια του Περικλή «Ανδρών, γενομένων αγαθών έργων, έργων και δηλούσθαι τας τιμάς».

Θα ήταν το καλύτερο μνημόσυνο για τους διάσημους προγόνους μας.

Μετά πλείστης τιμής
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

Σχολείον Αγίου Κωνσταντίνου

δαστών τα ονόματα, των εν μακαρία τη λήξει τελειωθέντων, αλλή δεν αναφέρω ταύτα, ειμή μόνον του μακαρίτου πατρός μου Γεωργίου τελειωθέντος το 1903 εις ηλικίαν 80 ετών. Πάντες ούτοι εμαθήτευσαν προ του 1870 παλαιότερον προ και μετά την απαίσιαν του Χασάν Πασά παντελή ερήμωσιν του Λασιθίου, ως μου επιτραπεί να μην αναφέρω ούτε λέξιν διά την εποχήν εκείνην που φρίκη καταλαμβάνει εκείνον που θα τα αναγνώσει το ιστορικόν κτάνι/κατάστοιχον του ιστορικού αρχείου τουρκικού τμήματος της Βικηλαίας βιβλιοθήκης να μάθει ότι ένα αλγιόν εις το χωριόν Μαγουλιά εγέμισε με τας κεφαλάς εκείνων που έσφαξαν και να μάθει ακόμη και τα ονόματά των, να ίδη προσέτι και την έκθεσιν του Γάλλου προξένου Ηρακλείου, ήτις διεκτραγωδεί τη λιμάγρη, γόμνια, τρόμον και ψυχικήν απόγνωσιν, τώσον ώστε να νομίζει τις ότι ήσαν νεκροί εμψυχωθέντες οφίνες δεν προφτεύει κανείς πως εγλήττωσαν από την κοπήν των γιαταγανιών των θηριοδεστών αρπαδών ους οδηγώσαν ως πρόβατα επί σφαγής εις θέσιν «Κατέλλω». Μεταξύ Μονής Κρουσταλλήνειας και μέσα Λασιθίου και υπό απειλοσίαν τους υποχρέωσαν και διήλθον κάτωθι δύο γιγαντιαίων κρατουμένων γεφυροειδώς, ήσαν δε όλοι οι εναπομείναντες ολίγοι μόνον δεκάδες και τούτους πάλιν αποδεκάτιζαν οι γενίτσαροι κατά τας νυκτερινάς επιδρομάς των με φόνους, εξανδραποδίσεις και εξολοθίσεις, ως συνέβη μίαν νύχτα εις τους Αγίους Αποστόλους εις Αιλιόδιδα, που γενίτσαροι εκ Χουμεριάκου ανέβησαν τα όρη νύκτωρ και κατέσφαξαν

Τούτο προσήθε εκ του διχασμού του Σχολείου Κρουσταλλήνειας ούτινος η αρχή ήτο από της απελευθερώσεως της Κρήτης κατά το 1899 ότε ετοποθετήθη υπό των προσταδίων δυνάμεων της Ευρώπης ως ύπατος αρμοστής Κρήτης ο πρίγκιψ της Ελλιάδος Γεώργιος, υιός του βασιλέως της Ελλιάδος Γεωργίου του Α'. Τότε κατά διαταγήν της κρητικής κυβερνήσεως περιήλθε όλα τα χωριά Λασιθίου και των άλλων 4 επαρχιών του νομού ο τότε διορισθείς επιθεωρητής των Δημοτικών Σχολείων του νομού ο αείμνηστος καθηγητής της Φιλολογίας Νικόλαος Γραμματικάκης και ίδρυσε όλα του νομού όσα εχρειάζοντο, μεταξύ των οποίων ήτο και το της Κρουσταλλήνειας. Τούτο δεν ήτο το πρώτον όπερ ελειτούργησε εκεί, αλλή και αλλή πρωτίτερα κατά το χρόνο της μαύρης σκληριάς, αλλή όχι φανερόν, αλλή κρυπτόν και κατά το μεσονύκτιον ότε υπό πνιγνράν σιωπήν εφοίτων εκ της πέριξ χωρίων, όχι πολλοί ως σήμερα, αλλή το πολύ 2-3 με αυστηρότατας διαταγάς να μην καταδίδωσι τούτο, διότι θα εκινδύνευον να σφαγούν οι κάτοικοι ολόκληρου του χωρίου, όπου θα επροδίδετο τούτο, ως μοι αφηγήθη ο τούτης γέρον Κων. Κουνέτης το 1903. Διδάσκαλος δε τότε εις το ως άνω καταγωγήν της μονής δωμάτιον δεν ήτο ως τώρα, αλλή εις καθηγηρός ελθών ω φυγάς εκ του Ολύμπου, εδίδασκε δε μόνον θρησκευτικά βιβλία, πρώτο το «Σταυρέ βοήθα», η αρχή του χρόνου, Β «Βασίλισσα Μαρία», Γ «γεννήθηκε ο Χριστός», Δ «Αγγελου χαίρε» κ.τ.λ., όλα τα γράμματα της αλφαβήτου μέχρι το Ω-ω, το μέγα το καλό, για το πείσμα των Εβραίων εγεννήθηκε ο Χριστός - και ετελείωνε το αλφάβητο. Δεύτερον, ήρχετο βιβλίον εκκλησιαστικόν, το προσευχητάριον με τας στοιχειώδεις προσευχάς, είτα ή οκτάηχος, το ψαλμωτήρι, το Ωρολόγιον και τελευταίο το ανθολόγιον και εξεσκόλιζε ο μαθητής. Αυτά ήσαν τα μαθήματα του Κρυφού Σχολείου και τίποτε άλλο, ούτε γραφή ούτε αριθμητική ούτε και ούτε κανείς δεν εγνώριζε να γράφει το όνομά του... ούτε τα 2 πόσα είναι.

Γνωρίζω δε όλην των εκ των διαφόρων χωρίων, μαθητών, σπου-

και εκρέμασαν όλοισ τους μοναχούς εκτός δύο κατορθώσαντας να φύγουν. Τοιαύτη ήτο η κατάσταση μέχρι του 1870. Όταν, όμως, μετά τη μεγάλην επανάστασιν του 1821 και την απελευθέρωσιν μέρους της ελληνικής γης και της κατάργησιν του Τάγματος των Γενιτάρων, μετά την επανάστασιν του Αλή Πασά και την κατακομμάτισιν της τουρκικής παντοκρατορίας (μετά το ρωσοτουρκικόν πόλεμον του 1870, τα πράγματα μετεβλήθησαν άρδην και ο τύραννος της χθες που όλα τα έβη της Ευρώπης κατετρόμαζεν, το Ισλάμ παρήλθε και η αθάνατος ελληνική ψυχή εγινανώθη και πάλιν εις αγώνας και μάθησιν και τότε και εδώ ιδρύθησαν σχολεία όχι πλέον κρυφά, αλλή φανερά και δη εδώ στο Λασιθί, όπου εδώ ως ορεινή επαρχία ήλθον εζ Αθηνών νέοι διδάσκαλοι, διδάσκοντες εγκύκλια μαθήματα. Τοιούτων μαθηταί υπήρξαν μεγάλων οικογενειών άνδρες, οίτνης εφοίτησαν εδώ εις το σχολείον Μ. Λασιθί, ψυχρού και Πλάτης από το 1870 έως το 1890 διδασκόμενος από Ελλήνας λογίους εκ Κωνσταντινουπόλεως ελθόντων και εζ Αθηνών, ως ο Λόγιος, ο Αθανάσιος, ο Γαρέφαλιος, ο Καμπάνης και άλλοι, τούτων δε ήσαν μαθηταί ο Λαδομένος εκ Πλάτης, ο έπειτα Επίσκοπος Χανίων, ο Γεράσιμος Τζερμιάς, Μητροπολίτης Χαλκηδόνας και τοποτηρητής του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο Αντώνης ο Βορεάδης, ο έπειτα γυμνασιάρχης, κορυφή της Παιδείας και σύμβουλος Παιδείας και Δικαιοσύνης από το 1900-1905, ο Μιχελιδάκης εκ Κράσι, Γυμνασιάρχης και είτα πρωθυπουργός Κρήτης επί 10ετίαν, ο Ξανθουδίδης μεγάλη προσωπικότης και βουλευτής, ο Περοδασκαλάκης εκ Φουρνής, σύμβουλος Δημογεροντίας και τόσο άλλοι οίτνης εδόξασαν και εαυτούς και την πατρίδα των (εκ των πέριξ επαρχιών).

Τοιαύτη ήτο η Παιδεία την πρώτην περίπου δεκαετηρίδα προτού 1890 ότε διορίσθη γενικός διοικητής Κρήτης ο Κωστάκης Αδοσίτης Πασάς ότε πλέον διαταγή του ηνήχθησαν κανονικά σχολεία εις Τζερμιάδων, εις Ψυχρόν, εις Πλάτην, Αγίον Γεώργιον και Κρουσταλλήνια με δασκάλους αποφοίτους των τριταξίων ελληνικών σχολείων.

ων, αμειβόμενοι μηνιαίως όχι υπό του τουρκικού κράτους, αλλά υπό της Δημογεροντίας διαθετούσης τα ενοίκια των Μοναστηριακών κτημάτων. Δεν κατονομάζω τούτους καίτοι τους ενθυμούμαι ως μαθητές των το 1893 διότι ονομαστικώς μόνον ημπορούσαν να λησθούν τοιοῦτοι ως δημοδιδάσκαλοι ή ελληνοδιδάσκαλοι, ήτο δε μαρτύριον η εκπαίδευσίς μας τότε, διότι εσπερούντο παντελώς γνώσεων διδασκαλίας και μαθήσεως αφ' ενός και αφ' ετέρου ένεκα παντελούς ελλείψεως βιβλίων, ως τοιαῦτα μας εδίδοντο (αλφαβητάρια, μικρά τοιαῦτα τυπωμένα επί αραχνοειδούς... χάρτου όστις όχι μόνον εις την δύναμιν των παιδιών άντεχεν, αλλά ούτε εις το φύσημα του ανέμου πδύνατο να ανθέξει και ούτως εκρείζατο νοήμων μαθητής όχι μόνον μιαν φυλλίδα, ως έβλεπε το βιβλίον τους, το αλφαβητάριον, αλλά 10 το ολιγώτερον ελλέγετο. Και διά τούτο το προσήρμοζον εις την ήλξιν μικρού καλήθους όμοιον περίπου εκείνου που βαστούν τα άδοντα τον μυροβούντα, Λάζαρον.

Τα παιδιά των ήλιων τάξεων εδιδάσκοντο όλα μαζί εκάστης τάξεως, ίσταμενα κυκλωτέρως απέναντι του εις τον τοίχον του σχολείου κρεμασμένου πίνακος μεγέθους χαρτονίου γεωγραφικού Ατλαντος, με μεγάλα γράμματα όσον αυγόν στρουθίου. Τα μαθήματα εδίδασκεν εις τα 2 κατωτέρας τάξεις των 4 ήλιων τάξεων του σχολείου, μαθητής τρίτης ή τετάρτης (1 μαθητής) όστις εκράτη δεικνυν μήκους ημίσεως μέτρου που έδεικνεν τα συλλαβικά ή ήξεις και τα απήγγελλαν μεγαλοφώνως οι μαθηταί. Ούτως εδιδάσκοντο τα γλωσσικά μαθήματα. Επίσης και η αριθμητική με αριθμούς εις τους πίνακας και χωρίς ποσώς αισθηματοποίηση των αριθμών. Βάσανον, βλέπετε, η παιδείσις, αλλά ανάληγος επίσης και η αμοιβή των δυστυχών διδασκάλων, πργάζοντο 10 μίνας όσον και το σχολικόν έτος και το χρονικόν διάστημα που διορίζοντο, δηλαδή προθεσμία του διορισμού των, διότι δεν ημείνοντο το θέρος ούτε ήσαν διδάσκαλοι και ελάμβανον μετά δυσκολίας δυο-τρεις μισθούς το έτος από τους 10 που εδικαιούντο.

Τοιαῦτη ήτο η κατάσταση της Παιδείας προ του 1900 εις τα ελληνοδιδασκικά σχολεία ως ονομάζοντο, μαρτυρούσαν και διδασκαλίοι και μαθηταί εφοίτων δε πολὺ ολίγοι, ειπύρχοντο στραβοί και εξήρχοντο εφτάστραβοί εξ ου και το όνομα των σχολαστικών, σπανίως εδιδάσκοντο φυσικά, Γεωγραφία, Θρησκευτικά, Τεχνικά δε ποσώς. Ανάγκη να γνωσθεί ότι από το 1890 μέχρι το 1900 τα ως άνω χαρακτηριζόμενα ως σχολεία ελειτούργησαν μετά δυσκολίας 2-3 έτη, επειδή η Κρήτη ήτο άνω κάτω, το δε έτος 1896 εκπρύχθη ο πόλεμος όστις διήρκεσεν 2 έτη ότε το 1898 κατελήφθη η Κρήτη υπό των 4 Δυνάμεων.

Ο Νομός Χανίων από όλους, ο Ρεθύμνης υπό των Ρώσων, του Ηρακλείου υπό των Αγγλων και του Λασηθίου υπό των Γάλλων. Τότε ούτε ιδέα περί Παιδείας κάπου κάπου μόνον ιδιωτικά με 20/δα περίπου μαθητάς. Όταν, όμως, άνέτειλεν το φως της ελευθερίας το φθινόπωρον του 1899, τότε ήρχισαν να λειτουργούν εις όλα τα μεγάλα χωρία, σχολεία δημοτικά και εις τας πρωτεύουσας των Νομών γυμνάσια. Τότε το πρώτον διορίσθη και εγώ εις το διτάξιον Τζερμιάδων με τίτλον σπουδών, ενδεικτικόν 2 τάξεως 4ταξίου Γυμνασίου. Υπηρετήσα όλην το έτος και το επόμενον μετετέθην εις το διτάξιον Κρουσταλλήνειας μέχρι του τέλους του σχολικού έτους ότε μετετέθην εις το σχολείον Ποτάμων. Απέφυγον να μεταβώ εκεί διότι έκρινα ότι δεν είχα την ικανότητα πραγματικού διδασκάλου, υπέβαλα παραίτησιν και ανεχώρησα εις το Ηράκλειον όπου ιδρύθη διδασκαλείον, ενεγράφην κατόπιν εξετάσεις και μετά διετή φοίτησιν απεβύθη με ελλείδας ότι θα είμαι ικανός διά το βαρύ έργον μου. Το επόμενον έτος διορίσθη διευθυντής του Σχολείου Τζερμιάδων και μετά 8ήμερον μετετέθην εις τη Διεύθυνσιν του 2/ξίου σχολείου Αγίου Γεωργίου Λασηθίου, έφα το επόμενον έτος εις το των Αποστόλων Πεδιάδος κατόπιν το επόμενον έτος πάλιν εις Τζερμιάδων και έφα εις Κρουσταλλήνειαν και ύστερον εις το σχολείον Ψυχρού το 1911-12.

Εδώ κηρυχθέντος του Βαλκανικού Πολέμου, υπέβαλον παραίτησιν περιήλθον όλα τα σχολεία της επαρχίας προσκαλών τους πάτερς να τρέξωμεν, εις βοήθειαν, να πολεμήσωμεν και να απελευθερώσωμεν τας χώρας μας, τους αδελφούς μας.

Η προσπάθειά μου δεν έμεινεν άκαρπος και την πρώτην Κυριακήν Οκτωβρίου 1912 υπεγράφη πρωτόκολλον συμμετοχής εις το σχολείον Τζερμιάδων υπό 41 αλκίμων νέων και αμέσως αναχωρήσωμεν διά τον σκοπόν μας και πεζοί έφταμεν εις Ηράκλειον και την ίδια νύκτα αναχωρήσαμεν νύκτωρ κρημνησθέντες από τα τείχη, διότι δεν μας επέτρεπον οι Αγγλοι να επιβιβασθώμεν από την είσοδον του λιμένος και την επομένην αφίχθημεν εις Αθήνας, κατετάχθημεν αμέσως και ήλθαι χιλιάδες εθελοντών 40 χιλ. και μετά παιδείσιν και οπλισμόν αναχωρήσαμεν διά το μέτωπον απαρτίσαντες τον λόγον των ανεξάρτητου τάγματος Μανουσάκη, με δύναμιν λόχου 365 άνδρας απάντων εθελοντών ηλείστων εκ Κρήτης, Κύπρου και από τα πέρατα της Οικουμένης με παγγλωσσίαν, εν οίς και δύο βουλευταί Κρήτης, του Βασιλείου Μεϊμαράκη και Μιχαήλ Μανασάκη, δεκάδες διδασκάλων, διευθυντών των κρατικών υπηρεσιών και προσεπληθήθημεν εις σύνταγμα Ντελαγραμμάτικα. Ηλθαμεν εις Μυτιλήνην απελευθερώσαμεν την νήσον, αμέσως εφύγαμεν διά Χίον εις 24 ώρας την ηλευθερώσαμεν με σύλληψιν χιλιάδων αιχμαλώτων και πλεύονμεν εσπευσμένως διά την πολιορκίαν των Ιωαννίνων. Μετά 10 ημέρας από της αφίξέως μας διετάχθημεν και ενεργήσαμεν κατά την νύκτα 20-21 Φεβρουαρίου την επίθεσιν από το άκρον αριστερόν, τρέξαμεν εις άτακτον φυγήν τον εχθρόν και εισήχθημεν τας 4.00 π.μ. της ίδιας ημέρας εις τα Ιωάννινα, πρώτοι, κυριεύσαντες τα ορούρια Τσοούκας και Αγίου Νικολάου νύσταις επί μία εβδομάδα. Εφάγαμεν το ψντό της Απόκρεω χωρίς ψωμί και την επομένην κατά 4/δας μετά εφ' όλην τον λόγην τα τυφέκια, ψάλλοντες, παρελάσαμεν πρώτοι, θριαμβευτικώς ψάλλοντες ελληνικούς ύμνους διά τον κέντρον της πόλεως, έχοντες τον ήρωα Ιωάννην Βελισαρίου εκεφαλής. Τότε έφτασαν οι ήρωες πολεμισταί του Μπιζανίου να ειπώμεν. Εφύγαμεν αμέσως διά Πρέβεζαν, καταφθανόμενοι από τους μεταφερομένους 800 αιχμαλώτους Τούρκους αξιωματικούς 33 χιλιάδων Τούρκων στρατιωτών που παρεδόθησαν υπολείμενων εις τα Ιωάννινα, φθάσαντες δε εις την Πρέβεζαν αναχωρή-

Σχολείον Αγίου Κωνσταντίνου

σασμεν αμέσως και μετά 8ήμερον πήλυν απεβιβάσθημεν αγνώριστοι εκ των κακουχιών εις τους εκεί Κρήτας χωροφύλακας, αναχωρήσαμεν διά Λαγκαδών όπου είμεθα με βουληγαρικά στρατεύματα αναμίζ. Ηρχισαν να μας γυμνάζουν με όλην την εξάρτησιν επί 2 μίνας, αλλά τώρα με δάιταν όχι πλέον απεληπιστικόν ως εις την πολιορκίαν των Ιωαννίνων, αλλά πηλοισιότατην. Τότε εδέησαν μετά πάροδον 7 μηνών να παρέχουν αδείας και δη εις όσους είχαν βαρείας οικογενειακάς υποχρεώσεις και ως τοιοῦτος έτυχον πρώτος αδείας και ήλθον εις Κρήτην, εν τω μεταξύ απόντος μου εκπρύχθη ο ελληνοβουληγαρικός πόλεμος. Μετά τη ήλξιν της αδείας επέστρεψα εις τη Θεσσαλονίκην, αλλά μην έχοντες όπλα να μας εφοδιάσουν όλους τους αδειούχους, εμείναμε 13 ημέρας εργαζόμενοι εις εκφόρτωσιν πηλωμένων, μετά αναχωρήσαμεν και συναντήσαντες εις τα στενά της Κρςνας, τα σώματά μας επροχωρήσαμεν μέχρις κορυφής της Ροδόπης αφ' όπου εβλήπαμεν να καίγεται η Ανω Τζουμαγιά από τας εμπροσθοφυλάκας.

Ούτως είχαν τα πράγματα και ο στραγαλισμός του αιωνίου μαμπέση εχθρού μας θα ήτο άφευκτος εάν αι κυβερνήσεις οθολκήρου της Ευρώπης δεν διέτασιν ανακωχήν και δεν έσπευδον εις το Βουκουρεστίον όπου συνήσαν την επαίσχυντον συνθήκην ειρήνης ήτις έδωκεν μεν εις ημάς και της σύμμαχον Σερβίας τη Μακεδονίαν και

μερικάς νήσους έναντι Μικράς Ασίας, αλλά μας έταξε εις τους πρόποδας της Ροδόπης και τους πτηνέμους εις τας κορυφάς της, μικρού δε δειν, να μας έπαιρναν και την Ανατολικήν Μακεδονίαν και την Καβάλλαν εάν δεν απήτει επιμόνως ο Κάιζερ της Γερμανίας την απαίτησιν μας και μετά τη λυσσώδη επιμονήν του αιμνήστου στρατάρχου Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Οπισθοχώρησαμεν εις Μελένικον, όπου παρετάχθημεν εις σχήμα ηλευράς χιλιόμετρον τετραγώνου και με τη διαταγήν «Προσοχή» και με την ετέραν «Εφ' όλην λόγην» ηκούσαμεν τη μεγαλειώδη ιστορικήν ημερησίαν βασιλικήν διαταγήν.

«Αξιωματικοί, Υπαξιωματικοί, στρατιώται και ναῦται. Σεις είσθε το μεγαλειον και η δόξα της πατρίδος μας. Σεις εκάματε αυτήν προσφιλή εις τους φίλους και τρομεράν εις τους εχθρούς κ.λπ. κ.λπ.»

Επεστρέψαμεν εις Αθήνας, παραδώκαμεν τα στρατιωτικά είδη μας και απεβύθημεν έκαστος εις τα ίδια και την ως πρόσθεν υπηρεσίαν του, διότι εις τας αρχάς του πολέμου υποβλήθησιν παραίτησεις μας δεν εγένοντο δεκταί, αλλά εθεωρήθημεν ως εν αδεία με το δικαίωμα της απολήψεως της ημίσεως του μηνιαίου μισθού μας μέχρι της ήλξεως του πολέμου και με το δικαίωμα ανακαταλήψεως του αξιωματός μας ότε και απεχώρη ο προσωρινός αναπληρωτής μας.

Μελετήθην τότε εκ Ψυχρού εις Τζερμιάδων ότε ευρέθην υπό δυσμένειαν διά την αιτίαν πολιτικών αντιθέσεων, κατεδιώχθην ως μη ώφειλε αμιλείκτως υπό του επιθεωρητού μας Ν. Μπιληϊτή και εκκατηρίσθη εις την έκθεσιν του «ανεπαρκής» τιμωρηθείς όλως αδικώς δις. Η θέσις μου τότε δεν ήτο διόλου ρόδινος και εν απελπισία ήλθε ο από μηχανής θεός της σωτηρίας μου.

Είχον υποβάλει αίτησιν προ του πολέμου το 1911 να προσέλθω εις προαγωγικάς εξετάσεις ενώπιον του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, διότι αποβύθεις του διδασκαλείου είχον ήλθει βαθμόν 8,9/18, δηλαδή ήλιαν καλώς, ήθελον άριστα, ήτοι την 10η Ιουνίου 1914 απροσδοκήτως ήλμαβάν έγγραφον και προσκαλούμαι να ήδω μέρος εις την τρίτην ομάδα την 10η Ιουνίου και έτερον έγγραφον χορηγήσεως προς τούτο 20ημέρου αδείας.

Ανεχώρησα αμέσως και εργασθείς συμπληρωματικώς επί μήνα, ήλθα μέρος εις τας εξετάσεις, επί προέδρου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου Ιωάννου Βαχαβιδά, έτυχον του ζηλωθέντος μου βαθμού εις όδξαν του κ. Επιθεωρητού το 1914.

Επανήλθον εις την θέσιν μου εργαζόμενος μέχρι το 1916 ότε τον Σεπτέμβριον εκρύχθητι η Επανάστασις Θεσσαλονίκης ήτις εμέ ως φίλος της ειρήνης με έταξε πάλιν αντίθετον, αναλογιζόμενος την απεληπιστικήν θέσιν των μετάσχοντων της του θερίσσου.

Δεν προσήλθον να ομόσω όρκον πίστεως εις την Επανάστασιν, ως και πηλός ήλιων υπαλλήλων και ούτω απεβύθην την 10η Νοεμβρίου ιδίου έτους, μείνας εκτός υπηρεσίας επί τρία (3) και πλέον έτη μέχρι τις 10 Οκτωβρίου 1919. Μετά διήμνην διωξήν μου εις τα Βουνά Λασηθίου, όπου και ο βουλευτής θεός μου Εμμ. Μνηλαράς συνελήφθη με άμεσον κίνδυνον της ζωής μου και εφυλακίσθη μαζί με όλους τους βουλευτάς των 2 Ανατολικών επαρχιών της Κρήτης Νομών και πηλός υπερχιλίων ήλιων πολιτών εις το Ηράκλειον αφ' όπου μετά τα τριήμνην φυλάκισιν απεβύθη, ως μη έχω ουδεμίαν αξίποινον ενοχήν!!!

Εμείνα εκτός υπηρεσίας 3 έτη ότε μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου το 1919 ανεδιορίσθη εις Χαμαίζι Σπτείας εργασθείς επί έτος ότε τον Σεπτέμβριον 1920 μετετέθην εις τη Διεύθυνσιν Α/ξίου Τζερμιάδων αφ' όπου είχον αποβύθει την 10η Νοεμβρίου 1916. Υπηρετήσας τότε υπό μεγάλαν ανωμαλίαν, ένεκα της Μικρασιατικής Καταστροφής ης ένεκα συγκεντρώθη και 8 διδασκαλίοι εις το 4/ξιον Τζερμιάδων και μετά την άφιξιν του θαυμασίου και πατρός των διδ. κ.κ. Αναστασίου Χαραλαμποπούλου ετακτοποιήθημεν όλοι οι έκθετοι και μη συνάδελοι εις την εμπρέπουσαν έκαστω θέσιν, ότε και εγώ εις το 2/ξιον Κρουσταλλήνειας ομού μετά του συνετού και εργατικού όσον και ειδικού διδασκάλου κ. Νικ. Τζερμιαδιανάκη.

Εργαζόμεθα αμφοτέροι εις τη κελίον της μονής, χρησιμοποιόντος κατά τους χρόνους της δουλείας ως Κελλιαρικών, εστιατόριον μον-

κών, δωμάτιον 6-8 περίπου μέτρων μήκους και 4 πλάτους με 2 συνηγμένους κατά μήκος καμάρας εις το μοναχικό δωμάτιο κεκλιμένου κατά τας 3, πηλν της ανατολικής ηλευράς υπό παραπηλεύρων δωματίων και ούτω έχοντες 1 μόνον είσοδον την του ανατολικού τοίχου και 2 παραθύρων διά φωτισμόν και αερισμόν, άνευ δαπέδου και με στέγην από δοκούς και σχίζας εκ πρίνων όχι μόνον κακής μορφής, αλλά και επισφαλείς εις αντοχήν, ούτως ώστε πολλήκις επίπτον αποτόμως αι σχίζαι, με τρόπον και φόβον των μικρών μαθητών, προσπαθούντων να φύγωσι, και πώς; Ένεκα του συνωστισμού εφ' ενός και της ελλείψεως θυρών αφ' ετέρου, τότε συνέβη επείσδον και εις τον κ. Επιθεωρητήν Χαραλαμπόπουλον.

Ένεκα ελλείψεως παραθύρων και μη ανανεώσας του αέρος του δωματίου, εν ώρα επιθεωρήσεώς του, ελιποθύμησε δηλητηρίασείς υπό του μοιησμένου και άνευ οξυγόνου αέρος του δωματίου και ήρχισεν εμετούς κινδυνεύσας ούτω και τη ζωήν του.

Οπουδήποτε ήλθον αν ήτο τοιοῦτον σχολείον θα αριθμούσε θύματα, αλλά το ρομαντικόν του μέρους και το ύψος του οροπεδίου έσωζε την κατάστασιν, εν χειμῶνι, της εργασίας του σχολείου γενομένης εις τας της ανοίξεως και θερους ημέρας εν υπαίθρῳ.

Τοιαῦτη κατάστασις από της ιδρύσεως του σχολείου τον Νοέμβριον του 1899. Εβρήθη κάπως και ο Ναός της Θεοτόκου εν καιρώ κακοκαιρίας κατά τους θερινούς μίνας μεταφερομένων των θρανίων εντός του ναού και γενομένου εκεί του μαθήματος.

Της καταστάσεως αυτής το τέλος έφευεν αφ' ενός μεν η διαίρεσις του σχολείου εις δύο, το του Μέσα Λασηθίου με διευθυντή τον κ. Τζερμιαδιανάκην και το του Α. Κωνσταντίνου με διδ. τον κ. Μαρκουλάκην, αφ' ετέρου ο ψηφισθείς τότε νόμος, ο οποίος αφήρει μέρος των μοναστηριακών κτημάτων και ίδρυε τα ταμεία εφείδων πολιμιστών με τα κεφάλαια των εκποιουμένων τούτων κτημάτων, κονδύλια των οποίων διετέθησαν εις τας έδρας των χωρών όπου ιδρύθησαν σχολεία και δεν υπήρχον διδασκτρία, αλλά εστεγάζοντο οι μαθηταί εις τρώγληας ή ναούς. Γενομένης της διαίρεσεως εφύγαμεν έκάτερος εις την νέαν έδραν του, εστεγάσθημεν ημείς εις τον Ναόν του Αγίου Κωνσταντίνου και αμέσως ετέθημεν εις τη ζωνράν δρσίαν ζητήσαντες χρήματα και άμα τη ήλψει, ήρχισεν δραστηρίως η ανοικοδομήσις, ήτις αρχίσασα τελευταία όλην των ήλιων χωρίων ήλθε εις τέλος εκ των πρώτων.

Εστεγάσθημεν τη επιμελημένη ενέργειά μας, διαθέσαντες και ατομικά μας κεφάλαια 10.000 δρχ. μέχρις ότου ήλθη το κατά διαστήματα διδόμενον κονδύλιον. Αυή δεν υπήρχε ήτο χάος βάθους πηλόν του μέτρου και ισόμικου του σχολείου. Και ούτο εγομώθη υπό των μαθητών ων τινών δεν εξητάζετο η τάξις εκ περιτροπής, ισοπεδότη, εκωρίσθη μέρος πηλόν του τοίχου του σχολείου, πηλόντος ενός περίπου μέτρου και εμοιράσθη τμηματικώς εις τους προηγμένους μαθητάς οίτινες εφύτευσαν αμέσως δενδρύλλια και άνθη ανταγωνιζόμενοι εις περιποίησιν ποίοι να παρουσιάσουν ευρωστότερα φυτώρια.

Γυμναστήριον εχρησιμοποιήθη το έμπροσθεν και εις το νότιον μέρος του σχολείου δάπεδον, όπερ εχρησιμοποιείτο πρότερον ως νεκροταφείον, ισοπεδώθη υπό των μαθητών συν τω χρόνω και έγινε ζηλευτόν τοιχοσθέν γύρω υπό τείχους, ύψους ενός και ημίσεως μέτρου και εκοσμήθη γύρωθεν από ωραία καρποφόρα δένδρα και φυτά με ωραία μυρισμένα άνθη και φύλλα.

Τέλος, ηγοράσθησαν μέσα διδασκαλίας, χάρται, γεωμετρικά όργανα και δεκάς βιβλίων ειδικών διά σχολικάς βιβλιοθήκας πτωχά μεν και ουκ ήλοῦσια ως είναι τα των σημερινών σχολείων διδασκτικά και μη μέσα διδασκαλίας άτινα βλήπομεν ζηλεύοντες, αλλά ότι υπελείπετο ως διδασκτικά μέσα τ' αναπληρούσεν ο πόθος να εκτυφλώσωμεν τον εν παντελή αγνοία ευρισκόμενον λαόν.

Υπηρετήσα εκεί μέχρι το 1933 ότε μετετέθην εις το 4/ξιον Τζερμιάδων. Αναβαθών υπηρεσίαν εις τη νέαν μου θέσιν συνειργάσθην ήλμαβρά μετά των εκεί υπηρετούντων συναδέλφων μου επί τρία και πλέον έτη, αλλά το θεόν είναι φθονερόν και η βάσκανος μοίρα μου επεφύλαξε νέας δοκιμασίας, χωρίς να έχω γνώσιν ούτε έργω ούτε βουλήν και ορκίζομαι εις ό,τι ιερόν έχω, τη μετάθεσιν μου ταῦτην απέδωκε εις εμέ, ανύποπτος συνήντησα τούτον, μου είπεν το κακόν που του εγένετο και μου έδειξε το τηλεγράφημα που τον διέτασσε να φύγει την επομένην.

Πήγαμε εις το σχολείον αμέσως, 6.00 μ.μ. μου παρέδωκεν υπηρεσίαν εις 5 λεπτά της ώρας -να το ονομάσωμεν παράδοσιν- χωρίς καταμέτρησιν τόσου υλικού, βιβλίων, φακέλλων κ.λπ. έθεσα υπογραφήν παραλήπτου και εξερχόμενοι του γραφείου κλαίων, αποχαιρέτησα τον αδίκως μετατιθέμενον. Εφυγεν, ανέλαβα ως διευθυντής και τακτοποιών το αρχείον ευρον ένα άτοπον που έθετεν εμέ και τον αναχωρήσαντα εις βαρείας πειθαρχικάς και δικαστικές ευθύνας. Το εγνωστοποίησαν εις τον συνυπεύθυνον μυστικά, χωρίς ήλιος συνάδελφος να γνωρίζει και μου έγραψεν να κρατήσω μυστικήν ως είχε την υπόθεσιν και ότι κατά τα Χριστούγεννα ότε θα ήρχετο η υπόθεσις θα ετακτοποιείτο.

Ηλθε, είδε και ως μου εφάνη, εφάνη έκκληκτος. Η υπόθεσις ήτο 200 ενδεικτικά του έτους 1930 ήσαν άνευ σημάνσεως. Μου λέγει να τα καύσωμεν, όχι λέγω διότι η πράξις είναι κακούργημα. Τιμωρούμενον με 10ετή ειρητήν και εν τέλει τω τα έδωκα να τα χαρτοσημάνει εις Ηράκλειον και να μου τα στείλει.

Εγένετο ούτω, αλλά δεν επηρήθησαν ποσώς τα συμπεφωνημένα και παρά τας παρακλήσεις μου εν τέλει αναφέρθη η υπόθεσις εις την προϊσταμένην αρχήν ήτις και παρέπεμψε την υπόθεσιν εις την Εισαγγελίαν. Αυτή αντί να επιληφθεί αμέσως της υποθέσεως αφήκεν αυτήν επί έμνην έφα επελήφθη της υποθέσεως, αλλά τόσον αδικώς ώστε πηλώθη ο υπάιτιος της αταξίας δαιμονιωδώς και γνωσθείσας της αταξίας του Πρωτοδικείου εις τον γενικό εισαγγελέα ετιμωρήθησαν άπαντες οι δικασταί. Επανεμετέθη ο απομακρυνθείς, εξ ου δη τα πρώτα...;

Η αλληλογραφία μας

Αγαπητέ Γιατρέ

Αν και καθυστερημένα, σου εύχομαι κατ' αρχήν χρόνια πολλή, με υγεία και κάθε προσωπική και οικογενειακή ευτυχία, με την ευκαιρία του καινούργιου χρόνου.

Σου εσωκλείω 10 χιλιάδες, για συνδρομή μου στην εφημερίδα μας «ΣΠΑΘΙ», στην έκδοση της οποίας πρωτοστατείς καταβάλλοντας τόσες προσπάθειες. Σε συχαίρω ειλικρινά γι' αυτό.

Με την ευκαιρία θα σου διηγηθώ ένα περιστατικό **πραγματικό**, κατόρθωμα ηρωικό θα έλεγα του παππού μου Εμμανουήλ Δημ. Βορεάδη και νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να δημοσιευθεί στο «ΣΠΑΘΙ».

Ο παππούς μου ήταν γιός του παπα Δημήτρη Βορεάδη και αδελφός του Αντωνίου Βορεάδη υπουργού παιδείας και δικαιοσύνης επί Κρητικής Πολιτείας, του Γεωργίου Βορεάδη βουλευτή επίσης επί Κρητικής Πολιτείας και του Ιωάννου Βορεάδη επιθεωρητή της Τραπεζής Αθηνών.

Είχε δε και τρεις αδελφές, τη Μαρία Κοζύρη, την Ελένη Γραμματικάκη και την Ευθυμία Πηλατάκη, γυναίκα του Κατεργαροπαυλή.

Το περιστατικό μου το διηγήθηκε πολλή φοράς ο ίδιος ο παππούς μου, αλλιώς μου το επιβεβαίωσε και ο συνήλικος του Χατζηροκωσταντής.

Δεν θυμούνται αν μου είπε ποια χρονολογία ακριβώς συνέβη, αλλιώς πάντως έγινε επί Τουρκοκρατίας, οπότε υπήρχε στο Τζερμιάδο τουρκική χωροφυλακή και συνεπώς κατά τους υπολογισμούς μου, μάλλον μεταξύ των ετών 1890 και 1895, έχει δε ως εξής:

Κάποια μέρα έφυγε ο παππούς μου με τη γιαγιά μου από το σπίτι του, για να πάνε στον κήπο τους στην Κερασό.

Το σπίτι τους βρισκόταν όπως γνωρίζεις κάπως ψηλά στη μέση του χωριού. Όταν κατέβηκαν στον κεντρικό δρόμο, είδαν να έρχεται από κάτω από το ανυψωμένο πηγάδι ένας τούρκος χωροφύλακας (αρναούτης όπως τους έλεγαν) οδηγώντας ένα κρατούμενο ο οποίος σήκωνε στον ώμο ένα σταμνί νερό.

Επειδή ο παππούς μου είχε στη μέση του ένα κρητικό μαχαίρι, πράγμα που απαγορευόταν αυστηρά, για να μην του το βρη ο αρναούτης πάνω του και έχει συνέπειες, το πέταξε δίπλα σε ένα χωράφι (σώχωρο).

Ο τούρκος όμως, τον αντιλήφθηκε και όταν συναντήθηκαν ακριβώς κάτω από το σπίτι του βουλευτή Μανώλη Μηλιαρά, που ήτο τότε αλόνι, τον σταμάτησε του έκαμε αυστηρές παρατηρήσεις και έβγαλε την καστούρα να τον κτυπήσει.

Καστούρα ήταν ένα είδος σπαθιού, που όμως δεν ήτο κοφτερό και χρησιμοποιείτο από τους τούρκους χωροφύλακες για να κτυπούν τους κρατούμενους. Ανέκαθεν βλέπεις ήσαν πολύ ευαίσθητοι στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τότε ο παππούς μου χωρίς να χάσει καιρό για να αποφύγει το κτύπημα, άρπαξε το χέρι του αρναούτη που κρατούσε την καστούρα του το κτύπησε στον τοίχο του αλωνιού, του έπεσε κάτω η καστούρα, την πήρε ο παππούς μου και ξυλοφόρτωσε αγρίως τον αρναούτη.

Τη σκηνή παρακολούθησε από το αλόνι του ο πατέρας του Εμμανουήλ Μηλιαρά, ο οποίος ενθουσιασθείς εφώνησε στον παππού μου «δώστου μωρέ Μανώλη».

Κατά τη διάρκεια του επεισοδίου, βρήκε ευκαιρία ο κρατούμενος ο οποίος σήκωνε το σταμνί, το άφησε χάρη και μην τον είδατε.

Στη συνέχεια ο παππούς μου, επειδή γνώριζε τις συνέπειες, ότι θα τον κυνηγούσαν δηλαδή μετά οι άλλοι τούρκοι χωροφύλακες και αλλοίμονό του αν τον έπιαναν, έφυγε και εκρύπτετο επί αρκετό χρονικό διάστημα μέχρις ότου λησμονήθηκε κάπως η υπόθεση.

Στο μεταξύ όταν γύρισε ο δαρμένος αρναούτης στο σταθμό χωροφυλακής, που ήτο στην Καζάρμα και ανέφερε το γεγονός, βγήκε οδόκητη η δύναμη του Σταθμού σε καταδίωξη του παππού μου, πέρασαν δε πρώτα από το αλόνι του Μηλιαρά και τον ξυλοφόρτωσαν αγρίως γιατί ενεδάρρυνε τον παππού μου να δείρει ακόμη πιο πολύ τον αρναούτη λέγοντάς του «δώστου μωρέ Μανώλη» και αρνήθηκε ακόμη να τους μαρτυρήσει ποιος ήταν ο δράστης και στη συνέχεια επροχώρησαν προς την τοποθεσία Μοθωνιάς όπου επίσης έσπασαν στο ξύλο κάποιον χωριανό ονομαζόμενο Καζαμίαν (ήτο μάλλον το παρανόμι του) ο οποίος ευρίσκετο στον κήπο του και αρνήθηκε να ομολογήσει αν είδε τον παππού μου και που κατευθύνθηκε ενώ τον είχε ιδεί επειδή πέρασε από μπροστά του.

Την επομένη του επεισοδίου, μετατέθηκε ο αρναούτης που έφαγε το ξύλο, σαν τιμωρία επειδή του έφυγε ο κρατούμενος, ο δε παππούς μου ως προανέφερα μετά από αρκετό χρονικό διάστημα και αφού ξεχάστηκε το ζήτημα επανήλθε στο χωριό αλλιώς και πάλι εκρύπτετο χωρίς να εμφανίζεται δημόσια.

Μετά από δύο περίπου χρόνια πήγε ο παππούς μου στη Μίλητο, να πουλήσει κιόβια και μήλα και συνήντησε εκεί τον αρναούτη (υπηρετούντα εις τον εκεί αστυνομικό σταθμό).

Μόλις τον είδε ο αρναούτης τον εξύβρισε απειλώντας τον και έφυγε για το σταθμό προσφανώς για να ζητήσει βοήθειά προκειμένου να συλλάβει και να κακοποιήσει τον παππού μου, αλλιώς αυτός με τη βοήθεια ενός φίλου του Μιχαηλίου κατόρθωσε στο μεταξύ να διαφύγει, από ένα μονοπάτι, ενώ δε ήτο πλέον αρκετά μακριά από τη Μίλητο, είδε τον αρναούτη μαζί με 2 άλλους χωροφύλακες (αρναούτες) να τον ψάχνουν στον κανονικό δρόμο σε αρκετή βέβαια απόσταση, αλλιώς ήτο πλέον αργά γι' αυτούς.

Ετσι έχει η υπόθεση και αν νομίζεις και συ ότι αξίζει να δημοσιευθεί όπως εγώ πιστεύω, δημοσιεύσε την στο «ΣΠΑΘΙ».

Σε χαιρετώ

Με πολλή αγάπη και εκτίμηση

Γιώργος Μιχαήλ

Εντονες κρητικές στιγμές μας χάρισε η 7η Φεβρουαρίου 1999 στην Αττική. Ωρα 11.00 η Παγκρήτιος Ένωση έκωσε την πύλα της σε μια αίθουσα ανακαινισμένη. Οδηγητοί, ο Βενιζέλος, ο Καζαντζάκης και άλλες Κρητικές προσωπικότητες στολίζουν τους τοίχους της, ενώ στο βάθος της αίθουσας μια πολύ καλή βιτρίνα με τις κρητικές στολές συμπληρώνουν την εμφάνισή της.

Πιο πέρα το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών που αναγνωρίζει την προσφορά της Παγκρητίου για πολλά χρόνια και πολύ ορθά το βραβείο περιβάλλουν οι φωτογραφίες των εκάστοτε προέδρων της.

Σε κατάληξη θέση είναι τοποθετημένη μαρμάρινη πλάκα εις ανάμνηση των ηρώων της Κρήτης ενώ σε εκλεκτές θέσεις υπήρχαν βιβλία για την Κρήτη μας και τους αγώνες στη διάθεση των Κρητικών.

Ενα μειονέκτημα μόνο υπάρχει. Η αίθουσα είναι μικρή για εκδηλώσεις της Ένωσης που αριθμεί 65.000 μέλη.

Ωρα 12.00 η μεγάλη έκκληση από την Παγκρήτιο Νεολαία στο Athens Acropol Hotel. Εκεί οι νέοι μας έδωσαν ένα μεγάλο παράδειγμα Συγκρητισμού, οργάνωσης, εκπληρώσεως καθηκόντος. Οργάνωσαν συμπόσιο με θέμα «Κρήτη - Ανάπτυξη και Πολιτισμός - δρόμοι παράλληλοι».

Σκοπός του συμποσίου να ενημερώσουν τους Κρητικούς για την οικονομική ανάπτυξη της Κρήτης και την πολιτιστική της ευημερία και τέλος να τιμήσουν τους συμπατριώτες μας που με τη δραστηριότητά τους συμβάλλουν μέσα από ατομικές και συλλογικές προσπάθειες στη σημερινή ευημερία της Κρήτης.

Στην εκδήλωση αυτή τιμήθηκαν οι Π. Κωστάκης

Πρόεδρος της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων, Ι. Χαλκιαδάκης Πρόεδρος της Cretan Ferries Πελοποννησιακής, Κ. Μπαντουβάς Πρόεδρος της Air Greece, Ι. Λεμπιδάκης Πρόεδρος της Παγκρητίας Συνεταιριστικής Τράπεζας, Γ. Αλεβίζος Πρόεδρος της ΛΑΝΕ και Χ. Πραματευτάκης Διευθυντής της Δημοτικής Πειραματικής Συμφωνικής Ορχήστρας Ρεθύμνου.

Αξιοί συγχαρητηρίων οι τιμηθέντες γιατί από την ενημέρωσή τους έγινε από ειδικό για τον καθένα φάνηκε η επάξια βράβευσή τους και η πολύ καλή επιλογή του Δ.Σ. της Παγκρητίου Νεολαίας.

Όλες οι εισηγήσεις, όλη τα λεγόμενα των τιμηθέντων μας έκαναν, εμάς τους Κρητικούς, να νοιώσουμε υπερηφάνεια.

Μπράβο στον Πρόεδρο και το Δ.Σ. της Παγκρητίου Νεολαίας.

Η 7η Φεβρουαρίου έκλεισε με τη μεγάλη χοροεπιδείξι της Ένωσης Κρητών Γλυφάδας στο παραλιακό κέντρο Show Center στη Γλυφάδα. Η βραδιά ξεκίνησε με χορούς κρητικών συγκροτημάτων. Ακολούθησε ένα φαντασμαγορικό πρόγραμμα του κέντρου με την Κωνσταντίνα, τη Γλυκερία, το Δάντη, τη Μηλιαρέση και άλλους παργόντες του θαυμάσιου συγκροτήματος του κέντρου που μας χάρισαν μια αξέχαστη βραδιά.

Αξίζουν συγχαρητήρια στον Πρόεδρο και το Δ.Σ. της Ένωσης Κρητών Γλυφάδας γιατί κάθε χρόνο ο χορός τους είναι καταπληκτικός και από άποψη επιλογής του κέντρου και από άποψη οργάνωσης. Εμείς τα μέλη της Ένωσης αισθανόμεθα υπερήφανοι γιατί ο Σύλλογος είναι καλά οργανωμένος, δραστήριος, με μεγάλη απήχηση στο λαό της Γλυφάδας.

Λεωνίδας Κατερίνης

Αθλητικά επιτεύγματα του Γυμνασίου - Λυκείου Τζερμιάδων

Βρισκόμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσουμε τη μεγάλη νίκη του σχολείου μας στο βόλεϊ μπολ. Υστερα από συνεχείς νίκες στη Νεάπολη και στον Αγιο Νικόλαο, το Λύκειο Τζερμιάδων βγήκε πρώτο στο Νομό Λασιθίου, αφού νίκησε στον τελικό και την Ιεράπετρα. Πήραμε, λοιπόν, το Κύπελλο του Νομού και τώρα, σε λίγες ημέρες, θα πάμε στον αγώνα που γίνεται για την ανάδειξη του πρωταθλητή Κρήτης.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι στην προσπάθεια αυτή των μαθητών έχει σταθεί από κοντά ο κ. Γκαμπέλης Ηλίας, γυμναστής, αφιερώνοντας πολύ χρόνο για την προετοιμασία τους. Τα ονόματα των παιδιών που απαρτίζουν την ομάδα μας είναι τα εξής: 1. Ανδριάνης Εμ., 2. Βελήβασάκης Ιωάννης, 3. Βιλιάνκης Γεώργιος, 4. Βισκαδούρος Νικόλαος, 5. Γραμματικάκης Γεώργιος, 6. Κρασάνκης Εμ., 7. Μανουσάκης Αγγελος, 8. Μανωλόπουλος Γεώργιος, 9. Ματθαίικης Εμ., 10. Πεδιαδίτης Νικόλαος, 11. Σιγανός Κωνσταντίνος.

Τα παραπάνω παιδιά και όχι μόνο, αθλούνται στο κλειστό γυμναστήριο που υπάρχει στο χώρο του σχολείου, όμως μία βασική έλλειψη που υπάρχει και είναι απαραίτητη για μια ολοκληρωμένη προπόνηση των παιδιών είναι η απουσία στίβου και ανοικτού γηπέδου για περισσότερες ασκήσεις και αθλοπαιδιές.

Ευτυχώς, ο χώρος υπάρχει απέναντι από το σχολείο, χώρος τεράστιος που, όπως με πληροφορεί ο κ. Γκαμπέλης, είναι αρκετός για να δημιουργηθεί και γήπεδο ποδοσφαίρου και

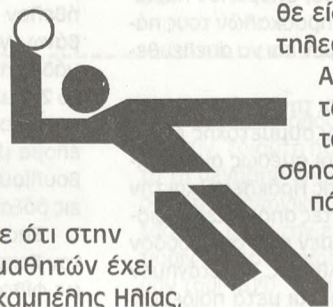
βόλεϊ και μπάσκετ και στίβου, ακόμη και κερκίδες.

Ο χώρος αυτός, όμως, δυστυχώς, ενώ στην αρχή ξεκίνησε γι' αυτό το σκοπό από κάποιους ευαίσθητους ανθρώπους και έγιναν οι πρώτες εργασίες, κάποιοι άλλοι τον έχουν μεταβάλλει σε μια απέραντη χωματερή από κάθε είδους μπάζα, αυτοκίνητα παλιά, σόμπες, τηλεοράσεις και άλλα πολλά.

Αραγε, όλοι αυτοί που ξεφορτώνουν κατά τακτά χρονικά διαστήματα τα σκουπίδια τους εκεί, δεν έχουν τη στοιχειώδη ευαισθησία να συνειδητοποιήσουν ότι δίπλα υπάρχει ένα σχολείο και στερούν από τα παιδιά την ψυχική και σωματική τους αθλήση; Προχθές, ήρθε εκδρομή το Δημοτικό Σχολείο. Ήταν θλιβερό το θέαμα να βλέπεις μικρά παιδιά να είναι ανεβασμένα πάνω στα βουνά από μπάζα, να προσπαθούν να παίξουν κάποιο ομαδικό παιχνίδι. Είναι θλιβερό προχθές πάλι, που η περιβαλλοντική ομάδα του Γυμνασίου ήρθε στο γραφείο μου, εκφράζοντας τα παράπονα ότι αντί να φωτογραφίσουν λουλούδια και ανεμώνες, φωτογράφιζαν στο χώρο αναψυχής τους το παραπάνω θέαμα, με σκοπό να τα δημοσιεύσουν στον Τύπο μήπως και ευαισθητοποιθούν οι αρμόδιοι. Κάποτε πρέπει να μπει ένα τέλος και μια νέα αρχή ν' ανατείλει σε αυτόν τον τόπο...

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία, Ο Διευθυντής ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ Θεολόγος Καθηγητής

• Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας συχαίρει τους συντελεστές της αθλητικής επιτυχίας και συνηγορεί υπέρ της δημιουργίας αθλητικού στίβου.

Ο δημοδιδάσκαλος Μιχαήλ Γ. Μαρκουλάκης

Συνέχεια από τη σελ. 5

Η χολήσας εστιαζέε καθ' ημέραν προσκόμματα από ημέρας εις ημέραν ότε καταργηθέντων των εποπτικών συμβουλίων και αντικατασταθέντων δικτατορικώς υπό των νομαρχών, εφέρθη η διάστασις μας εις τούτον, ετέθημεν εις τη διάθεσιν του υπουργείου και τούτο ετοποθέτησεν εμέ εις το Πλωμάρι Μυτιλήνης, τον δε αντίπαλον εις τα πέρατα της ιδίας νήσου και ούτω θέλω εισέτι να συμπληρώσω 55 ημέρας υπηρεσίαν ανεχώρησαν εκείθεν διευθυντής 6/ξίου σχολείου και μετά 55 ημέρας υπέβαλον παραίτησιν εις ηλικίαν 60 ετών.

Παιδαγωγική κίνησις του σχολείου Αγίου Κωνσταντίνου Λασηθίου

Πρώτος διδάσκαλος υπήρξεν ο Μιχ. Γ. Μαρκουλάκης, ούτος κατάγεται εκ Τζερμιάδων απόγονος της μεγάλης οικογενείας των Τζερμιάδων, οίτινες ήσαν και οι πρώτοι θεμελιωταί του χωρίου, ιστορικής οικογενείας ήτις ανέδειξεν και οικογενικόν πατριάρχην τον Γεράσιμον Τζερμιάν Μητροπολίτην Χαλκηδόνος την 7ην δεκαετηρίδα του 17ου αιώνος, του σώσαντος το οροπέδιον του Λασηθίου την κυριότητα του οποίου απήτουν οι δύο γενήσαροι, Χαν Αλής και Γερλή Αγάς. Παρουσίασθ εις τον σουλτάνον Αζίζην, ανέπτυξε την υπόθεσιν, έδωκε το δικαίον ο Σουλτάνος εις τους πένντας εντοπίους του οροπεδίου και κατοχημένοι γύρισαν από την Κωνσταντινούπολιν οι 4 ψευδομάρτυρες των γενιτάρων, ου ένεκα εγένετο το Ανάθεμα εις Τσουήη μνήμα που σώζεται και σήμερα.

Διορίσθη το πρώτον εις το σχολείον Κρουσταλήνιαν την 2αν Φεβρουαρίου 1902 δυνάμει ενδεικτικού 2 τάξεως του 4/ξίου Γυμνασίου Νεαπόλεως Μεραμβέλληου, υπηρετήσας μέχρι Οκτωβρίου ιδίου έτους, παραιτηθείς κατόπιν εφτόησε εις το τότε ιδρυθέν Διδασκαλείον Ηρακλείου, οπότε απολυθείς του Δ/ρίου υπηρέτησεν εις πολλά άλλα σχολεία και πάλιν επανήλθεν μετατεθείς κατά το έτος 1922 υπηρετών επί πολλά έτη μέχρις ότου διηρέθη το σχολείον διαταχθείς διευθυντής του παρόντος σχολείου.

Η ηλικία του περιστρέφετο περί τα 55-60 έτη έγγαμος πατήρ 4 τέκνων, με πτυχίον του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, λαβών τούτο κατόπιν αιτήσεώς του όπως παρουσιασθεί εις προαγωγικάς εξετάσεις το 1914 με τον βαθμόν άριστα αντί του 8 του απολυτηρίου του Διδασκαλείου.

Δέον να σημειωθεί προς τους αναφερομένους και η δράσις του γενικώς καθ' όλην τον χρόνον της 40ετούς υπηρεσίας του ίνα αποτελέσθ. Το όλην κάτοπτον της εθνικής, διδασκαλικής, κοινωνικής, χριστιανικής κ.λπ. δράσεως του κατά το 75ετές στάδιον ενεργείας του, όχι μόνον χάριν δόξης ενός ταπεινού εργάτου, αλλά να κριθεί αν εξεπλήρωσε ούτος τον προορισμόν του ως Ελληνας διά τα κεφάλαια της ζωής.

Αον

α) Υπηρετήσας κατά τον πόλεμον 1896 ως μεταφορέυς τροφίμων εις Αρχάνας προς διατροφήν των πολιορκητών του Ηρακλείου.

β) Ετροφοδότησεν τον Αντώνιον Βορεάδην Γυμνασιάρχην με κίνδυνον της ζωής του κατά την 14ην Ιανουαρίου 1896 αφ' ενός και αφ' ετέρου μετέφερεν έγγραφα και την εφημερίδα του Ηρακλείου καθ' ημέραν εοφάγησαν 9 χριστιανοί εις τα Σπήλια.

γ) Διορίσθη σημαιοφόρος του Αρχηγού Λασηθίου όστις ανέλαβε εις την πολιορκίαν τη φρούρησιν του Τομέως από Γάλλους μέχρι Σκοτεινού.

δ) Υπηρετών εις Ψυχρόν το 1912 και κηρυχθέντος του Βαλκανικού Πολέμου, υπέβαλε παραίτησιν, περιήλθεν όλα τα χωρία του Λασηθίου, εκάλεσε τους βαλαιομένους να τρέξουν εις βοήθειαν, να λάβουν απόφασιν και την 1ην Κυριακήν Οκτωβρίου.

Τότε γενομένης συνελεύσεως απεφασίσθη και υπεγράφη πρωτόκολλον υπό 41 νέων και την επομένην ανεχώρησαν προπεφθέντες υπό πλήθος λαού και των σχολείων μέχρι των ορίων της επαρχίας.

Την ιδίαν ημέραν νύκτωρ κρημνιζόμενοι εκ του τεύχους του Ηρακλείου, ανεχώρησαν δι' Αθήνας όπου φθάνοντες κατετάγησαν, εγυμνάσθησαν και ανεχώρησαν διά Μυτιλήνην, κατέλαβον την νήσον, έφυγον αμέσως διά Χίου πράξαντες το ίδιον ανεχώρησαν διά πολιορκίαν των Ιωαννίνων και μετά 50 ημέρας με το Τάγμα Ευζώνων το ιδιόν των/του Μανουσάκη και δύο άλλων όρμησαν κατά των φρουρών Τσούκας και Αγίου Νικολάου τρέψαντες εις φυγήν τους Τούρκους, κατέλαβον τα φρούρια και διώκοντες τον εχθρόν το σπέρας της 21ης Φεβρουαρίου κατεσκήνωσαν εις Μπιστούνη άσπις επί 8ήμερον, έφαγον το ψντόν της Απόκρεω χωρίς ψωμί και την επομένην νύσταις διήλθον πρώτοι με τα όπλα έληθον κατά 4άδας ψάλλοντες, διά μέσου ορειώδους πόλεως εις σπουδή διά την Πρέβεζαν.

Το Σάββατον ατμοπλοϊκώς φεύγονμεν...

Ετοιμαζόμεθα δι' οδοήμερον γυμνασίων και με πλήρη εξάρτυσιν διά την νέαν εκατόμβην προς εκκαθάρισιν του πατρίου εδάφους. Ηλθε η δοξασμένη ημέρα, ήρχισεν η σύρραξις και τότε αποδεκτίσθη ο 4ος λόχος μιας δυνάμεως 113 ανδρών εξ ών εφονεύθησαν 9 και επληρώθησαν 52 ήμιν τότε με άδεια και επιστρέψας κατεδιώξαμεν τον φεύγοντα τρομαγμένον εχθρόν μέχρι Ανω Τζουμαγιάς. Υπεγράφη πάραυτα ανακακή, συνεζητήθη ειρήνη εις το Βουκουρέστιον και ημείς επεστρέψαμεν περί το Μελένικον 25 χιλ. δαφνοσεφούς στρατού διετάχθη ο τετραγωνισμός με χιλιόμετρον πλείυραν και εις το μέσον το Γενικόν Στρατηγείον Επιτελείον διατάσσει προσοχήν, παρουσιάσσει και αρχειεί η ανάγνωσις της μνημειώδους ημερησίας διαταγής του δαφνοσεφούς Αρχιστρατήγου αιμνήστου Βασιλέως Κωνσταντίνου.

«Αξιωματικοί, Υπαξιωματικοί, στρατιώται και ναύται, Σεις είσθε το μεγαλειόν της πατρίδος μας και η δόξα της. Σεις εκάματε την πατρίδα μας σεβαστήν εις τους φίλους μας και τρομεράν εις τους εχθρούς μας...»

Σπεύσαντες εις Θεσσαλονίκην εφύγαμεν εις τα Αθήνας, παρεδώκαμεν οηλισμόν, απελύθημεν και ήλθομεν πάλιν εις το έργον μας.

Βον

Ως Ελλην εις τα καθήκοντά του:

1) Ελαβε μέρος εις τον έρανον προς αγοράν του πολεμικού πλοίου του Αβέρωφ, καταθέσας 2 χρυσά Ναπολεόνια ότε υπήρχεν ανάγκη υπεροηλίας το 1907 ή 1908.

2) Ελαβε μέρος το 1913 ή το 1914 εις τον έρανον υπέρ της αγοράς του καταδρομικού «Βασιλεύς Κωνσταντίνος» ως γραμματείς καταθέσας 2 στερλήνας λίρας ήτοι το ήμισυ του μηνιαίου μισθού του αντή 10 χρυσών δρχ. που συνιστούσε το υπουργείον. Παιδείας πρώτος μεταξύ των καταθετών.

3) Μέλος της Επιτροπής Εράνων και ταμίας το 1922 συνελέξαμεν είδη τροφίμων, χιλιάδας οκάδας, δι' ών κατά Σάββατον επί ένα (1) έτος το 1922 διεμοίραζεν τρόφιμα εις 25 οικογενείας προσφύγων έως ότου το 1923 ανέλαβε την συντήρησιν των η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων.

4) Ελαβεν μέρος εις τον έρανον υπέρ των σεισμοπαθών Κορινθίας, συνέλεξα και απέστειλα ποσόν ικανόν, δι' όπερ και έτυχον βασιλικής ευαρεσκείας, αντιγράφων της επιστολής του Αυλήρχου έχω εις χείρας μου.

5) Και διά να μην κατονομάζω αιτίας και σκοπούς, ήλγω ότι ουδέποτε υστερήσαν ούτε εις ποσόν ούτε εις ηθικόν σκοπόν δι' όλους κατά της 75ετούς ζωής μου.

Γον

Ως μέλος της χριστιανικής Εκκλησίας διέθεσα:

α) Διά την αγορά εικόνας της Αγίας Τριάδος κατέθεσα 8 περίπου λίρας στερλήνας και εξωγράφισα το δεσποτικόν το 1930.

β) Υγόρσα επάργυρον κονδυλί αφιερώσας τούτο εις τον Ναόν του Αγίου Νικολάου Τζερμιάδων.

γ) Υγόρσα και αφιέρωσα Σταυρόν ευλογίας αργυρούν και αφιέρωσα τούτον εις τον Ναόν της Αγίας Τριάδος.

δ) Διατελέσας επί 4/τίαν μέλος και ταμίας της μεγάλης Πανεπαρχιακής Ενοριακής Εφορίας απεταμίευσα το άνευ προηγουμένου ποσόν των 100.000 περίπου δρχ. εξ ου εδάνεισα αποφάσει της Εφορίας δραχμάς χρυσάς 50.000 εξ ου ποσού απετελειώθη ο Ιερός Ναός του Ιωάννου του Θεολόγου εις Φαρσάρων.

ε) Εργάσθη και επληρώθη κατά την ανοικοδόμησιν του Ναού Αγίου Χαραλάμπους το 1894. Επίσης, διά την ανοικοδόμησιν της Αγίας Τριάδος κατά τη μεταφοράν των μαρμάρων, τεθείς υπό τον ζυγόν του βαρυτέρου λίθου εξ ου εμωλοπίσθη εις τη σπονδυλικήν στήλην και επί έναν μήνα υπέφερον, τι δεν να είπω τη νύχτα που εκάίετο η ασβοτοκάμινός της την Παρασκευήν της Διακαινισμού το 1893;

Δον

Ως μορφωτής των νέων ηγάπησα και αφιερώην ψυχή τε και σώματι εις την επίνοιον ταύτην εργασίαν χωρίς να φεισθώ κόπων και μόχθων εις όλην την 42ετή ταύτην εργασίαν. Κυλούσης τον Σισύφειον λίθον με ηρωισμόν, ούτως ώστε οι τρόφιμοί μου να μην υστερούσι ποσώς των των άλλων σχολείων εις όλα γενικώς τα μαθήματα και ιδίως τα γλωσσικά.

Ημην φανατικός υποστηρικτής της καθαρευούσης και της γραμματικής φιλοσοφίας, απηθχανόμην τη μαθηταρίην που πολλοί συνάδελφοί μου μετά πείσματος ήθελιν να υποκαταστήσουν ταύτην εκ της γλώσσης· δι' ο και φρονώ ότι δεν είχαν άδικον και καθηγηταί και ένοιοι επιθεωρηταί να μου εκφράσουν συχαρητήρια και να κάμουν εύφημον μνησίαν εις την προϊσταμένην των αρχήν του ονόματός μου ως είχαν διαταγήν.

Ο μακάριος Επίσκοπος Τίτος Ζωγραφίδης πολήλας με παρεκάλεσε να με στείλιν εις το «Ζαγάδι», διευθυντήν με 12 στερλήνα μηνιαίως. Ο επιθεωρητής Ιωάννης Ζωγραφάκης με παρεκάλεσε να αναλάβω την διεύθυνσιν του 6/ξίου Μποδοσκειού εις το Ηρακλείον.

Ο Πολιτικός Σύλληγος Φιλελευθέρων Σπτείας τρις παρουσιάσθη εις τον επιθεωρητήν Πακουλάκη, ζήτην τη μετάθεσιν μου εις το 4/ξιον Σπτεία. Αλλ' εις μάτην δι' όλους είχαν βαριάς οικογενειακάς υποχρεώσεις που με απέτρεπον.

Εις όλην τη μακράν μου υπηρεσίαν είχαν τη γνώμην της ευθύνης μου, νυτύχησα να μη μου συμβεί τι όπερ ν' αποβεί εις βάρος του μέλλοντος των μικρών μου παιδιών ούτε και να κηλιδωθεί το ηθικόν ουδενός μαθητού, πάντοτε ήμην αυστηρός ηθικός φρουρός και εις εμέ αυτόν και εις τους μαθητάς μου, ούτως ώστε όχι μόνον μόνον να μη γίνει ηθική κήλις εις βάρος εμού τε και των μαθητών μου, αλλ' ούτε να εισέλθω εις την φαντασίαν εν αις κοινωνιαίς υπηρετήσα, ενυμφέθην το 1911 εις ηλικίαν 35 ετών, άσπιλος.

Δεν επέτρεπον την καταπάτησιν των θείων και ανθρωπίνων νόμων. Και την νηστείαν ετήρησα και τηρώ χωρίς να καταλύσω ουδεμία 40/στήν της ζωής μου πλιν του 1913 ότε ήμην στρατιώτης νηστεύων και το έλαιον ακόμη.

Βοήθεια διά τα σχολεία δεν υπήρχον τότε ούτε διά το Γυμνάσιον ούτε εις δάιταν, ούτε εις παροχήν χρειωδών διά τους μαθητάς. Εγώ ηγόραζα εξ ιδίων μου ενδυμασίαν δι' ημίγυμνα πάνμπτωχα, διά τον εφοδασμόν εις γραφικήν ύλην εγώ, διά τους λιποθυμούντας εκ της πείνης και του ψύχους εξ ιδίων έστελλιν και ηγόραζον ένα ζεστόν ρόφημα διά να αναστήσω τα απόκληρα της τύχης ορφανά.

Τι δε να είπω διά τη μεταδοτικήν ασθένειαν της τριχο...; Επενόησα σύνθεσιν καυστικών υγρών δι' ών εθεραπεύετο εντός 24 ωρών.

Ως μοι επιτραπεί ακόμη να εκθέσω εν βίον μου συνοηκώς ως πολιτής Ελλην, εις το ζήτημα της Αλληλοβοηθείας.

1) Εχων εις τη μνήμην μου το του Κομφουκίου «Βοηθείτε αλληήλους» δεν απέλειπον εις όλην τον βίον μου να προσπαθώ να φανώ χρήσιμος εις τους έχοντας άμεσον ανάγκην χρηματικής βοηθείας ίνα

Σχολείον Αγίου Κωνσταντίνου

σπουδάζουν. Εβοήθησα σπουδαστάς του Πανεπιστημίου αφιλοκερδώς και έλαβαν το δίπλωμά των. Αλλους να προσέλθουν εις εξετάσεις ίνα διορισθώσι εις υπουργήματα και έναν και έλαβε το δίπλωμα του Διδασκαλείου.

Ετρεξα εν ώρα τρομερής καταιγίδος και συνόδευσα όμιλον ορειβατών να διαπεράσουν το από Τζερμιάδων εις Ψυχρόν 7 χιλιόμετρον διάστημα εν μέσω πλημμυρισμένου οροπεδίου με σκότος βαθύτατον, ραγδαιοτάτην βροχήν και πελαγοδρομούντες μετά 5ωρον αγωνίαν χειροπιαστοί επέρασα το ωριαίας αποστάσεως διάστημα εις 3 ώρας με άμεσον κίνδυνον όλων μας.

Το περιέργον δε ήτο να επανέλθουν πάλιν μετά 2 ημέρας να εκφράσουν την ευγνωμοσύνην των επί τη διασώσει, ακόμη δε και να δεχθώ επί την πρώτη του έτους συχαρητήρια, εκ της Βαρώνης Γερμανίδος επισκεπτήριον με τη φράσιν «Χρόνια πολλά εις τον σωτήρα μας». Τι δε να είπω, δι' όσα ενήργησα διά να μετριάσω τη βουλημίαν κατά τον αποκλεισμόν των δύο Παγκοσμίων Πολέμων. Ανώτεροι δικασταί, τραπεζίκοί...;

Συνάδελφοι εξυμνητήθησαν με ολίγας οκάδας σίτου, άρτου, σπρίων και γεωμήλων διά να κορέσω την πείναν των ακόμη δε να κινδυνεύω να μεταφέρω λίθρα αυτούς διά των όρων με σκότος, βροχήν και χιόνια εκτός των ορίων της επαρχίας συνηλθον και όλοις τους ομοίους των πέρει επαρχιών τους επισκεπτομένους την ωραίαν και υγιεινήν επαρχίαν Λασηθίου με όσα χρειώδη είχαν ανάγκην. Συνέβη δε την 20ή Αυγούστου 1937 να δεχθώ τα μέλη 3 Συλλόγων εξ 150 περίπου μελών τα του Ηρακλείου επιστημόνων 42 μέλη, τον Ιεράπετρας με ανάλογα και το των Λιμνών. Τότε πανζουρλισμός εις τα γεύματα εν μέσω κήπων και θαυερών οπωροφόρων δένδρων.

Ας μη επιτραπεί να απαριθμώ εισέτι και μίαν ακόμη εξυμνητήσιν εις την κοινωνίαν:

Εξελέγην πρόεδρος Τουριστικού Συλλόγου και εξυμνητήσα τον Σύλληγον και όλους τους ομοίους των πέρει επαρχιών τους επισκεπτομένους την ωραίαν και υγιεινήν επαρχίαν Λασηθίου με όσα χρειώδη είχαν ανάγκην. Συνέβη δε την 20ή Αυγούστου 1937 να δεχθώ τα μέλη 3 Συλλόγων εξ 150 περίπου μελών τα του Ηρακλείου επιστημόνων 42 μέλη, τον Ιεράπετρας με ανάλογα και το των Λιμνών. Τότε πανζουρλισμός εις τα γεύματα εν μέσω κήπων και θαυερών οπωροφόρων δένδρων.

Συνωδά, ας αναφέρω και μίαν εισέτι υπηρεσίαν μου της της μετεωρολογίας.

Ετυχον πηλοσίον καθηγητού έχοντος μετεωρολογικά σπουδάζ ήκουσα μαθήματα επί όμνων και τη υποδείξει τούτου διορισθήν μετεωρολόγος υπηρετήσα σχεδόν αμισθεί επί 13/τίαν μεθ' ο ελθείψει πληρωμή υπέβαλον την παραίτησιν μου και ο σταθμός τώρα και 10 έτη μένει αδρανής ελθείψει ειδικού. Μεγάλη η σημασία της μετεωρολογίας. Το βιβλίον του σταθμού όπερ ευρίσκεται εισέτι εις χείρας μου είναι περιζήτητον από τη Γεωργικήν Υπηρεσίαν του νομού ήτις μεητά όλα τα δεδομένα: θερμοκρασίαι, ανεμοβολήσεις, καταιγίδας, ορατότητα, νέφωσιν, υγρασίαν και τόσα άλλα.

Και το μέγιστον πάντων το ότι δεν έβαψα τας χείρας μου με ελληνικόν αίμα. Ο μόνος που δεν υπέγραψα την θανατικόν των 6 ατυχών κυβερνητών.

Και τελευταίον δεν απολείπω να είπω και τίνα της οικογενειακής μου καταστάσεως. Ως ήρχισα το επάγγελμά μου, το 1903, απέθανε ο πατήρ μου και μου άφησεν 5μελή οικογένειαν, μητέραν χήραν και 4 ανηλίκους αδελφάς. Εφρόντισα και ανέθρεψα μόνος προστάτης τας αδελφάς, τας επροίκισα, τας υπάνδρευσά με πολύ καλήν δι' όλους αποκατάστασιν.

Ενυμφεύθη εις το 36ο έτος της ηλικίας μου, απέκτησα 4 εκ των 6 άτινα εγέννησα τέκνα, τα ανέθρεψα χριστιανικάς, υπανδρεύσα τας 3 μου θυγατέρας με ικανοποιητικήν σειράν και εσπούδασα τον υιόν μου, τώρα υπηρετήν της θέμιδος, ηθικόν και ανάπνηρον πολέμου.

Μετά πολήλης ζητήσεως συμπαθείας Μιχαήλ Μαρκουλάκης

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΟΡΦΟΒΟΥΝΙΩΤΩΝ «ΤΟ ΚΟΡΦΟΒΟΥΝΙ»

Αγαπητοί μας συγχωριανοί, φίλες και φίλοι της Αδεληφότητας των εν Αθήναις Κορφοβουνιωτών. Σε λίγες ημέρες, η Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία μας, γιορτάζει τα Αγία Πάθη και ταυτόχρονα την Ανάστασιν του Ιησού Χριστού.

Το Δ.Σ. της Αδεληφότητας, εύχεται σε όλους σας, καλή Ανάστασιν και καλό Πάσχα. Ας θυμηθούμε όλοι μας ότι το μεγάλο μήνυμα που μας φέρνουν αυτές οι Αγίες μέρες είναι η αγάπη προς τους συνανθρώπους μας. Το Πάσχα είναι γιορτή Αγάπης. Δυστυχώς όμως, στους δύσκολους καιρούς που περνάμε, η αγάπη και η ανθρωπιά μέρα με τη μέρα χάνονται. Είναι ευθύνη και υποχρέωση όλων μας να αμυνθούμε απέναντι σε αυτή την κατάσταση. Η Ανάστασιν και το Αγιο Πνεύμα εκτός των άλλων ας είναι για όλους μας και μια ευκαιρία περισυλλογής και αυτοκριτικής.

Αγαπητοί μας συγχωριανοί και μέλη της Αδεληφότητας μας. Για μια ακόμα χρονιά, γιορτάζουμε ενωμένοι και αγαπημένοι αυτή τη μεγάλη γιορτή της αγάπης, το Αγιο Πάσχα. Σε σας και τις οικογένειές σας, στελνουμε τις πιο καλές, τις πιο θερμές ευχές μας.

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος
Βλάχος Κων/νος

Ο Γεν. Γραμματέας
Κέφης Δημήτριος

Νέα από το χωριό

Εις το χωριό έβρεξε τελευταίως και εχιόνισε εις τα ορεινά.

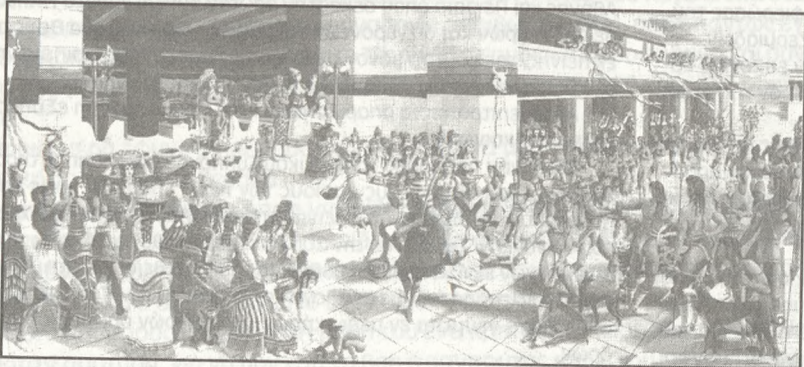
Απεβίωσαν

→ Ο Εμμανουήλ Ι. Βογιάκης ετών 79, ο Μανώλης του μούρνο όπως ή-
τανε ευρύτερα γνωστός, καλός και αγαθός οικογενειάρχης και ήσυχος
άνθρωπος. Από τους παλαιότερους θαμώνες του καφενείου του Μπι-
μάνη όπου τον ενθυμούμαι να απολαμβάνει το καφεδάκι και το τσιγαρά-
κι του και να πειράζει τους άλλους θαμώνες. Ο θάνατός του ήταν αιφνί-
διος. Καλή στραβιά Μανώλη. Το Δ.Σ. του συλλόγου εκφράζει εις την οι-
κογένειά του, τη σύζυγό του Πηνελόπη, την κόρη του Ματίνα και το γιο
του Γιάννη τα συλλυπητήριά του.

→ Η Αριστέα Μ. Βλάχση ετών 90 η σύζυγος του αείμνηστου βιοηιστού
Μενελάου Βλάχση έφυγε και αυτή εκ γεροντικού μαρasmus. Εις τα παι-
διά της Θεόπιστον, Γεώργιον και Χρυσούλα. Το Δ.Σ. του συλλόγου εκ-
φράζει τη λύπη του.

Εγκαίνια εκθέσεως

Την 3 Μαρτίου εις τις αίθουσες του Δήμου Αθηναίων στο Γκάζι Πειραιώς
100, έγιναν τα εγκαίνια της εκθέσεως του συμπατριώτου μας στυλίστα
και ζωγράφου Ρουσσέτου Παναγιωτάκη.

Λείψμα της ζωγραφικής του ζωγράφου Ρουσσέτου Παναγιωτάκη.

Το συγκλονιστικό έργο του παρουσιάσθηκε από την Παγκρήτιο Ένωση
υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων με τη συμβολή του Δήμου Χερσονή-
σου και αναφέρεται εις την Κρητική μυθολογία και την Μινωϊκή επο-
χήν.

Στα εγκαίνια παρευρέθη πλήθος κόσμου κυρίως Κρητικοί. Ο Δήμαρχος
Αθηναίων και πολλοί εκπρόσωποι της πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

Ο Σύλλογος Κρητών Αργυρουπόλεως

Στις 12 Φεβρουαρίου επραγματοποιήθηκε ο ετήσιος χορός του δραστή-
ριου συλλόγου Κρητών Αργυρουπόλεως εις το κέντρον «Κρήτη» στους
Αμπελοκήπους παρουσία πλήθους μελών και φίλων του συλλόγου. Το
Δ.Σ. ετίμησε τον εκλιπόντα ιδρυτή του συλλόγου Αριστείδη Σταυρουλά-
κη που διετέλεσε πρόεδρος για πολλή χρόνια και προσέφερε πολλή εις
την παροικία των Κρητών της πόλεώς μας. Οι παρευρεθέντες επέρασαν
μια εξαιρετική βραδιά. Διασκέδασαν μέχρι πρωίας υπό τους ήχους του ε-
ξαιρετικού συγκροτήματος του Μανώλη Αλεξάκη. Χόρεψαν τα 3 χορευτι-
κά συγκροτήματα του συλλόγου που προετοιμάζει και διδάσκει ο χορο-
διδάσκαλος αγαπητός μου Δημήτρης Γ. Φανουργιάκης.

Πάω στο Μαγαζί - στο Ντουκιάνι - έλεγαν οι πρόγο-
νοί μας μόλις έφευγαν από το σπίτι μετά το
πέραν των εργασιών της ημέρας και

δεν είχαν άλλες εργασίες και απασχο-
λήσεις. Ήταν η ώρα που η νοικοκυρά
του σπιτιού έβαζε μπροστά το τσου-
κάκι για να μαγειρέψει το φαγητό. Το
Ντουκιάνι της εποχής εκείνης, δεν ή-
ταν άλλο παρά το καφενείο του χωριού,
η αγορά της μικρής Κοινότητας, όπου εκεί σχε-
δόν κάθε βράδυ, χειμώνα καλοκαίρι μέσα ή έξω στην αυ-
λή ή στο πεζοδρόμιο ανάλογα με τις επικρατούσες
καιρικές συνθήκες, μαζευόνταν οι άνδρες του χωρι-
ού για να πιούν τον καφέ τους, ανάλογα με τα
γούστα των, γκυκύ βραστό, μέτριο, βαρύ γλυ-
κό, ελαφρύ μέτριο και όχι στο χονδρό ή στο
ψιλό φλυτζάνι, μια ρακή, να πάρουν τα τσιγάρα
και τα σπύρτα τους και για να ανταλλάξουν διάφορες ει-
δήσεις, σκέψεις και γνώμες, προβληματισμούς που αντι-
μετώπιζαν στα χωράφια για τη σοδιά, τα ζώα των την καλ-
ηιέργεια της συλλογής και την εμπορεία των πάσης φύ-
σεως γεωργικών τους προϊόντων, ακόμη και για οικογε-
νειακές χαρές ή λύπες. Εκεί στο μαγαζί οι άνθρωποι του
χωριού γινόνταν οργανικά μέλη μιας κοινωνίας. Πράγμα-
τι το καφενείο του χωριού ήταν η τυπική συνέλευσις της
μικράς κοινωνίας του χωριού, ήταν η καρδιά του χωριού,
ήταν ο χώρος στον οποίον διαμορφωνόταν ο Κοινωνικός
Ιστός. Εκεί στο καφενείο διαμορφωνόταν η σχέσις των
μελών της Κοινότητας. Εκεί γινόνταν οι επαφές, εκεί γινό-
ταν η ανταλλαγή των νέων, εκεί γινόνταν ο λόγος και ο α-
ντίλογος. Εκεί μάθαιναν τα νέα της ημέρας καλή ή άσχη-
μα, τα προσωπικά, τα οικογενειακά, τα εθνικά και τα πα-
γκόσμια. Εκεί διαβαζόταν η εφημερίδα από τον πλέον
μορφωμένο για να ακούσουν και οι άλλοι. Εκεί στο καφε-
νείο γινόνταν ο χαρτοπακτικός τζόγος με την κονταίνα, τη
πρέφα, τη ξερή, το εξήντα εξ κλειστό ή αγοραστό, το σκα-
μπίλι με τους τέσσερις ή εξ παίχτες με τις κούπες, την
τριανταμία τη πρωτοχρονιά, εκεί επαιζέτο το ταβιάκι, με
τη γνωστή και για κάθε παιγνίδι χαρτοπακτική ορολογία,
«τσακώ, δείρε τον, πήγαινε έξω, βάλε σκαμπίλι, έχεις κό-
ζι, το γνέψιμο, κ.λπ. με το γράψιμο των παιγνιδιών στην
πλάκα με την κιμωλία, το πάσπαρο ή αργότερα με το κο-
ντήρι. Εκεί επίνοντο τα πλέον παραδοσιακά, γνήσια και υ-
γιεινά ποτά, εκεί στο καφενείο χωρίς ηλεκτρικό με το
λουζή ή με τη λάμπα, με το γιουζούμι να σιγοβράζει, χωρίς
τηλεόραση, με στέγη και πάτωμα από χώμα, με καρέκλες
πλεγμένες βουρλιά, με θέρμανση υποτυπώδη από λίγη
στάκτη με κάρβουνα στη μέση του μαγαζιού ή σε ένα πά-
το από σιδεροβάρηλο με σκούπα (φινωκάλη) από βούρ-
λα ένοιωθες δέος μόλις έμπαινες μέσα.

Ποιος από μας τους παιδιαστέρους δε θυμάται το είδος
αυτού του καφενείου (του Αρχελάου, του Κουτσομανώλη,
του Καλογεράκη, των Βογιακίδων, του Παναγιωτάκη, η
Καζόλη, του Τρύφωνα) και άλλα στα πρώτα στάδια της
λειτουργίας των;

Ενώ λοιπόν το καφενείο ήταν ένας κοινωνικός ιστός, με
τη πάροδο του χρόνου και με την εξέλιξη, άλλαξε και το
καφενείο. Αφού άλλαξαν οι κοινωνικές σχέσεις, αφού
άλλαξε η εισοδηματική κατάσταση, το κοινωνικό και βιο-
τικό επίπεδο των μελών αφού τα μέσα μαζικής ενημέρω-
σης και τα ηλεκτρικά μέσα εισεβλήσαν στη ζωή, ήταν μοι-
ραίο να μπει στο χρονοντούλαο της ιστορίας και το πα-
τροπαράδοτο καφενείο του χωριού, ύστερα μάλιστα και
από τον ασυνήθη κομματισμό των καφενείων σε μπλε,
πράσινα, κίτρινα, κόκκινα, έστω κι αν προϋπήρχε η προ-
διάθεση του κομματισμού. Το καφενείο με τις διάφορες
χαρακτηριστικές ονομασίες του, ως καφενείο η ΕΛΛΑΣ;

Το ΣΤΕΚΙ, η ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ, το ΚΕΝΤΡΟΝ, ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ
ΟΜΟΝΟΙΑ, ΟΙ ΦΙΛΟΙ, η ΚΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ, τα 3 ΑΔΕΛΦΙΑ
ΠΕΝΤΕ ΦΙΛΟΙ κ.λπ. απέθαναν και αντικατέστη-
θη με τις πάσης φύσεως καφετέρειες.

τη θορυβώδη μουσική στη δια-
σών, και με άλλα πλέον συμφέρον-
και ενδιαφέροντα, με άλλα πό-
που αντικατέστησαν το υποβρύχιο
τη φασκομηλιά, το χαμόμηλον, το
του βουνού το διπλό καφέ στη φλυτζά-
το πουκούμι με τον οδοντογλυφίδα τσιμπη-
στο μικρό πιατέλο κ.λπ. με τη σοβαρότητα και
ευπρέπεια και την απόλυτο πουςία του και με
τα παραδοσιακά ποτά και σεργιρίσματα του
νήκει πλέον στην ιστορία. Διερωτάται και
μήπως θα έπρεπε κάποιος να το ξαναδο-
ουρήσει αυτό το παλιό παραδοσιακό κα-
νείο για να μας υπενθυμίζει τότε τότε και τι

ζες μας και τις καταβολές μας και τα παλιά καλά ήθη κα-
θμα και συνήθειές μας τα χαρτοπακτικά παιγνίδια μας
γενικά πολλούς από τις παραδόσεις και καλές συνήθεις
μας.

Γυναίκα 8η Μαρτίου

Γυναίκα στην χούφτα σου τον κόσμο κρατάς
έχεις τη δύναμη και τον κυβερνάς
αδύνατα, δύσκολα τα πάντα τοήμας
δεν κάνεις πίσω, προχωρείς και νικάς.

Υγεία όταν έχεις τα πάντα μπορείς
περνάς τα εμπόδια και γοργά προχωρείς
έχεις την δύναμη νίκη να φέρεις
και πάντα όσα θέλεις να τα καταφέρεις.

Νικάς δυσκολίες, προβλήματα θύνεις
τίποτα άλλο εσύ δεν αφήνεις.
Μπράβο γυναίκα μπράβο σου πάλη
είσαι νικήτρια στην κάθε σου πάλη.

Αεράτη, αισιόδοξη, όμορφη κεφάλτη
στη ζωή είσαι η γλύκα, η νοστιμιά, το αηάτι,
δίνεις σε όλους όμορφα, πολλή και καλή
και ήσουν πάντα πρωταγωνίστρια από παλιά.

Ικανή σε όλους της ζωής τους τομείς
γιατί το θέλεις και προσπαθείς.
Εχεις καταφέρει τόσα πολλή
ποιος αμφιβάλει για σένα πια;

Καθήκοντα πολλή σου έχουν φορτώσει
αλλά η φύση προσόντα πολλή σου έχει δώσει.
Εχεις ικανότητες και καλή το ξέρεις
πως όλα μπορείς να τα καταφέρεις.

Αχ! γυναίκα, είσαι το Α και το Ω στη γη
χωρίς σένα δεν θα υπήρχε καμία ζωή.
Όλα από σένα γεννήθηκαν και για σένα υπάρχουν
όλα όσα έχουν οι άνθρωποι από σένα τάχουν.

Μαρίκα Ιατρού
Καθηγήτρια Αγγλικής Φροντιστηρίου

ΚΡΗΤΕΣ ΑΓΙΟΙ - ΠΟΤΕ ΕΟΡΤΑΖΟΝΤΑΙ

- 5/1: Γρηγορίου οσίου του εν Ακρίτα.
- 22/1: Ιωσήφ Σαμάκου οσίου του ηγιασμένου του εξ Αζωκεράμου Σπείας.
- 4/2: Νικολάου οσίου του ομολογητού του Στουδίτου.
- 7/2: Γεωργίου νεομάρτυρος του εξ Αθικιανού Κυδωνίας.
- 15/3: Μανουήλ νεομάρτυρος του εκ Σφακιών.
- 17/3: Παύλου οσιομάρτυρος.
- 20/3: Μύρωνος νεομάρτυρος του εκ Μεγάλου Κάστρου.
- 31/3: Θεοφίλου μάρτυρος, του εν Κρήτη μαρτυρήσαντος.
- 7/4: Γερασίμου οσίου του Βυζαντίου.
- 1/5: Μαρίας Μεθυμοπούλας της εκ Φουρνής Μερ/λου.
- 14/5: Μάρκου νεομάρτυρος, του εν Σμύρνη μαρτυρήσαντος. Λεοντίου αρχιεπισκόπου Ιεροσολύμων.
- 9/6: Πέντε Κανονικών Παρθένων.
- 14/6: Κυρίλλου ιερομάρτυρος, αρχιεπισκόπου Γορτύνης.
- 25/6: Μεθοδίου οσίου του εν Νιβρύτω.
- 28/6: Σεργίου οσίου μαγίστρου του Νικητιάτου.
- 4/7: Ανδρέου αρχιεπισκόπου Κρήτης του Ιεροσολυμίτου.
- 5/7: Αθανασίου οσίου του εν τω Αθω.
- 10/7: Παρθενίου και Ευμενίου οσίων των εν Κουδουρά.
- 14/7: Πέτρου ιερομάρτυρος, επισκόπου Κνωσού.

- 8/8: Μύρωνος επισκόπου Κρήτης.
- 12/8: Δώδεκα Στρατιωτών μαρτύρων.
- 17/8: Ευτυχίου Γορτύνης και των αδελφών αυτού Ευτυχιανού και Κασσιανής.
- 21/8: Αθανασίου Κωνσταντινουπόλεως Ποιητάρου του θαυματουργού εξ Αξού Μυη/μου.
- 25/8: Τίτου Αποστόλου, πρώτου επισκόπου Κρήτης.
- 1/9: Νικολάου οσίου του Κουρταλιώτου.
- 4/9: Ανθίου οσίου του εκ Κεφαλληνίας.
- 15/9: Ιωάννου νεομάρτυρος του εν Ν. Εφέσω μαρτυρήσαντος.
- 18/9: Ευμενίου αρχιεπισκόπου Γορτύνης.
- 20/9: Ιθαρίωνος οσιομάρτυρος του νέου. Κυρ Ιωάννου οσίου του Ξένου.
- 7/10: Ιωάννου του ερημίτου και των εν Κυδωνία 99 οσίων Πατέρων.
- 17/10: Ανδρέου οσιομάρτυρος του εν Κρίσει.
- 20/10: Ανδρονίκου οσιομάρτυρος. Γερασίμου οσίου του εν Κεφαλληνία.
- 28/10: Αγγελή, Γεωργίου, Μανουήλ και Νικολάου νεομάρτυρων, των εν Ρεθύμνη μαρτυρησάντων.
- 11/11: Μηνά μεγαλομάρτυρος.
- 26/11: Νίκωνος του «Μετανοείτε».
- 23/12: Δέκα Μαρτύρων, των εν Κρήτη επί Δεκίου μαρτυρησάντων.